

ПРАЦІ УКРАЇНСЬКОГО НАУКОВОГО ІНСТИТУТУ
PRACE UKRAIŃSKIEGO INSTYTUTU NAUKOWEGO
TRAVAUX DE L'INSTITUT SCIENTIFIQUE UKRAINEN

TOM — LII — VOLUME

Серія перекладів Св. Письма та Богослужбових Книг, книга 3. — Seria
przekładów Pisma Świętego i tekstów liturgicznych, zeszyt 3. — Série de
traductions des Saintes Ecritures et des livres liturgiques, livraison 3.

ЛІТУРГІЯ СВ. ВАСИЛІЯ ВЕЛИКОГО

LITURGIA ŚW. BAZYLEGO WIELKIEGO

LA LITURGIE DE SAINT-BASILE-LE GRAND

PRACE UKRAIŃSKIEGO INSTYTUTU NAUKOWEGO.

- Tom I.** Seria statystyczna, zeszyt 1. Ludność ukraińska Z. S. S. R. Rozprawy T. Olesiewicza, O. Pyły, W. Sadowskiego i O. Czubenki. Cena zł. 4.
- Tom II.** Seria statystyczna, zeszyt 2. Tymoteusz Olesiewicz. Tablice statystyczne ludności ukraińskiej Z. S. R. K. według spisu 17 grudnia 1926 roku. Cena zł. 10.
- Tom III.** Seria ekonomiczna, zeszyt 1. E. Głowiński, K. Maciejewicz, W. Sadowski. Zagadnienia współczesne życia gospodarczego Ukrainy. Cena zł. 4.
- Tom IV.** Seria filologiczna, zeszyt 1. Dr. Konstantyn Czechowicz. Aleksander Potebnia. Ukrainski myśliciel-lingwista. Cena zł. 4.
- Tom V.** Seria prawnicza, zeszyt 1. Prof. A. Łotocki. Ukrainskie źródła prawa kościelnego. Cena zł. 10.
- Tom VI.** Seria pamiętników, zeszyt 1. A. Łotocki. Stronice przeszłości. Cena zł. 6.
- Tom VII.** Seria ekonomiczna, zeszyt 2. W. Sadowski. Praca w Ukraine Radzieckiej. Cena zł. 4.
- Tom VIII.** Seria pamiętników, zeszyt 2. Wspomnienia. L. Wasilewski, M. Galin, S. Stempowski, A. Topczy-baszy, Tabouis. Cena zł. 4.
- Tom IX.** Seria podręczników, zeszyt 1. Prof. D. Doroszenko. Dzieje Ukrainy w zarysie. T. I (do połowy wieku XVII). Cena zł. 8.
- Tom X.** Seria filologiczna, zeszyt 2. D. Mikołaj Puszar. Najmłodsza palatalizacja spółgłosek w języku ukraińskim. Cena zł. 3.
- Tom XI.** Seria ekonomiczna, zeszyt 3. I. Iwasiusi. Spółdzielczość kredytowa w Ukrainie. Cena zł. 4.
- Tom XII.** Seria pamiętników, zeszyt 3. A. Łotocki. Stronice przeszłości. Część II. Cena zł. 10.
- Tom XIII.** Seria historyczna, zeszyt 1. A. Doceńko. Wyprawa zimowa r. 1920. Cena zł. 10.
- Tom XIV.** Seria filologiczna, zeszyt 3. Iwan Ziłyński. Mapa dialektów ukraińskich z objaśnieniami. Cena zł. 2.
- Tom XV.** Seria historyczna, zeszyt 2. Wojna ukraińsko-moskiewska 1920 r. Część I. Operacyjne dokumenty Sztabu Armii Ukraińskiej Republiki Ludowej. Pod redakcją generała W. Salskiego zestawił generał-P. Szandruk. Cena zł. 10.
- Tom XVI.** Seria prawnicza, zeszyt 2. Prof. A. Łotocki. Autokefalia. Tom I. Cena zł. 6.
- Tom XVII.** Seria historyczna, zeszyt 3. Diariusz hetmana Orlika. Przygotował do druku Jan z Tokar Tokarewski Karaszewicz. Cena zł. 6.
- Tom XVIII.** Seria podręczników, zeszyt 2. Prof. D. Doroszenko. Dzieje Ukrainy w zarysie. T. II. Cena zł. 12.
- Tom XIX.** Seria prawnicza, zeszyt 3. Prof. A. Jakowliw. Traktaty ukraińsko-moskiewskie w XVII–XVIII st. Cena zł. 6.
- Tom XX.** Seria ekonomiczna, zeszyt 4. Prof. inż. I. Szowheni. Gospodarstwo wodne w dorzeczu Dniepru na Ukrainie. Cena zł. 2.
- Tom XXI.** Seria pamiętników, zeszyt 4. A. Łotocki. Stronice przeszłości. Część III. Cena zł. 10.
- Tom XXII.** Seria pedagogiczna, zeszyt 1. S. Siropołko. Oświata publiczna na Ukrainie Sowieckiej. Cena zł. 6.
- Tom XXIII.** Seria ekonomiczna, zeszyt 5. Prof. B. Iwanys. Gospodarstwo energetyczne Ukrainy i Północnego Kaukazu. Cena zł. 4.
- Tom XXIV.** Seria filozoficzna, zeszyt 1. Prof. D. Czyżewski. Filozofia H. S. Skoworody. Cena zł. 6.
- Tom XXV.** Seria historii literatury, zeszyt 1. Prof. S. Smal-Stocki. T. Szewczenko. Interpretacja. Cena zł. 7.
- Tom XXVI.** Seria ekonomiczna, zeszyt 6. W. Sadowski. Robocizna w gospodarstwie rolnym Ukrainy. Cena zł. 5.
- Tom XXVII.** Seria ekonomiczna, zeszyt 7. B. Iwanicki. Lasы i gospodarka leśna na Ukrainie. T. II. Cena zł. 4.
- Tom XXVIII.** Seria prac Komisji dla badań zagadnień polsko-ukraińskich, zeszyt 1. Leon Wasilewski. Kwestia ukraińska jako zagadnienie międzynarodowe (w języku polskim). (Wyczerpany).
- Tom XXIX.** Seria filologiczna, zeszyt 4. Dr. B. Lew. Ukrainski tłumaczenie kroniki Marcina Bielskiego. Cena zł. 2.
- Tom XXX.** Seria prawnicza, zeszyt 4. Prof. A. Łotocki. Autokefalia. Tom II. Cena zł. 15.
- Tom XXXI.** Seria filologiczna, zeszyt 5. Dr. J. Ruśnicki. Sufiksy: -yścę, -yśko, -śko w języku ukraińskim. Cena zł. 2.
- Tom XXXII.** Seria ekonomiczna, zeszyt 8. Zagadnienia współczesne życia gospodarczego Ukrainy. Tom II. Cena zł. 5.
- Tom XXXIII.** Seria prac Komisji dla badań zagadnień polsko-ukraińskich, zeszyt 2. S. M. Kuczyński. Ziemia-Czernihowo-Siewierska pod rządami Litwy (w języku polskim). Cena zł. 10.
- Tom XXXIV.** Seria filologiczna, zeszyt 6. R. Smal-Stocki. Język ukraiński w Ukraine Sowieckiej. Cena zł. 5.
- Tom XXXV.** Seria prac Komisji dla badań zagadnień polsko-ukraińskich, zeszyt 3. Marceli Handelman. Ukrainska polityka ks. Adama Czartoryskiego przed wojną Krymską (w języku polskim). Cena zł. 5.
- Tom XXXVI.** Seria przekładów Pisma Świętego i tekstów liturgicznych, zeszyt 1. Liturgia św. Jana Złotoustego (wyczerpany).
- Tom XXXVII.** Seria prac Komisji dla badań ruchu ukraińskiego, zeszyt 1. Archiwum Michała Drahomanowa. Tom I. Korespondencja Kijowskiej Starzej Hromady z M. Drahomanowem (1870–1895). Cena zł. 15.
- Tom XXXVIII.** Seria przekładów Pisma Świętego i tekstów liturgicznych, zeszyt 2. Psalterz. Cena zł. 3.
- Tom XXXIX.** Seria prawnicza, zeszyt 5. W. Sadowski. Polityka narodowościowa Sowietów na Ukrainie. Cena zł. 5.
- Tom XL.** Seria pamiętników, zeszyt 5. A. Łotocki. W Konstantynopolu (w druku).
- Tom XLI.** Seria ekonomiczna, zeszyt 9. E. Głowiński. Finanse Ukrainy Radzieckiej (w druku).
- Tom XLII.** Seria historyczna, zeszyt 4. B. Krupnicki. Hetman Filip Orlik (1672–1742). Zarys działalności politycznej. Cena zł. 7.
- Tom XLIII.** Seria ekonomiczna, zeszyt 10. W. Iwanys. Przemysł Ukrainy i Północnego Kaukazu. Cena zł. 5.
- Tom XLIV.** Seria filologiczna, zeszyt 7. M. Przeździecka. Gwara nadolska. Cena zł. 3.
- Tom XLV.** Seria ekonomiczna, zeszyt 11. B. Iwanicki. Lasы i gospodarka leśna na Ukrainie. Tom I. Cena zł. 7.
- Tom XLVI.** Seria historyczna, zeszyt 5. M. Łepki. Księga zbiorowa. Tom I. Cena zł. 5.
- Tom XLVII.** Seria historyczna, zeszyt 6. Mazepa. Księga zbiorowa. Tom II (w druku).
- Tom XLVIII.** Seria historyczna, zeszyt 7. Z przeszłości. Księga zbiorowa. Tom I. Cena zł. 5.
- Tom XLIX.** Seria historyczna, zeszyt 8. Украiński ruch akademicki (w druku).
- Tom L.** Seria historyczna, zeszyt 9. Diariusz hetmana Orlika. Tom II. Przygotował do druku Jan z Tokar Tokarewski Karaszewicz (w druku).
- Tom LI.** Seria prac Komisji dla badań zagadnień polsko-ukraińskich, zeszyt 4. Antologia poezji i prozy ukraińskiej w przekładach polskich. Pod redakcją B. Łepkiego (w druku).
- Tom LII.** Seria przekładów Pisma Świętego i ksiąg liturgicznych, zeszyt 3. Liturgia św. Bazylego Wielkiego. Cena zł. 150.
- Tom LIII.** Seria przekładów Pisma Świętego i ksiąg liturgicznych, zeszyt 4. Liturgia Darów Uprzednio Poświęconych św. Grzegorza Dialoga. Cena zł. 1.
- Tom LIV.** Seria prac Komisji dla badań zagadnień polsko-ukraińskich, zeszyt 5. Bulletins de la Commission pour l'étude des problèmes polono-ukrainiens. Prix zł. 2.

ПРАЦІ УКРАЇНСЬКОГО НАУКОВОГО ІНСТИТУТУ
PRACE UKRAIŃSKIEGO INSTYTUTU NAUKOWEGO
TRAAVAUX DE L'INSTITUT SCIENTIFIQUE UKRAINIEN

ТОМ — LII — VOLUME

Серія перекладів Св. Письма та Богослужбових Книг, книга 3. — Seria
przekładów Pisma Świętego i tekstów liturgicznych, zeszyt 3. — Série de
traductions des Saintes Ecritures et des livres liturgiques, livraison 3.

ЛІТУРГІЯ

СВ. ВАСИЛІЯ ВЕЛИКОГО

Комісія перекладу Святого Письма і Богослужбових Книг при Українському Науковому Інституті, в засіданні 20 червня 1938 року, під головуванням Його Блаженства, Блаженнішого ДІОНІСІЯ, Митрополита Варшавського і всієї Польщі, ухвалила:

„Переклад Літургії Раніш Освячених Дарів Святого Григорія Двоєслова, виконаний проф. Михайлом Кобрином та зредагований Українським Науковим Інститутом, визнати за згідний з грецьким оригіналом та, в місцевих особливостях, з уживанням Святою Автокефальною Церквою в Польщі церковнословянським перекладом.

Голова Комісії, Митрополит Варшавський і всієї Польщі
ДІОНІСІЙ.

Заступник Голови, Директор Українського Наукового
Інституту О. Лотоцький.

Секретар Комісії Д. Дорошенко“.

Wydaje Ukraiński Instytut Naukowy, Warszawa, ul. Służewska 7.

Z drukarni Naukowego Towarzystwa im. Szewczenki Lwów, ul. Czarnieckiego 26.
З друкарні Наукового Товариства ім. Т. Шевченка у Львові, вул. Чарнецького 26.

ПОРЯДОК СВЯТОЇ І БОЖЕСТВЕННОЇ ЛІТУРГІЇ

Коли має священик Службу Божу правити, то повинен перш за все бути в миру зо всіма й ні на кого нічого не мати, заховуючи серце, яко мога, від лукавих думок, та з вечора стриматися від їжі та пиття аж до часу, поки не відправить Служби Божої. Коли ж настане пора, входить до церкви, і разом із дияконом тричі поклоняються на схід сонця перед Святыми Дверима.

Тоді диякон промовляє: Благослови, Владико.

Священик: Благословен Бог наш завжди, нині й повсякчас і на віки вічні. Амінь.

Починає промовляти диякон:

Царю Небесний, Утішителю, Духу правди, що всюди єси й усе наповняєш, Скарбе добра й життя Подавче, прийди й оселися в нас і очисти нас од усякої скверни і спаси, Благий, душі наші.

Святий Боже, Святий Кріпкий, Святий Безсмертний, помилуй нас (тричі).

Слава Отцю й Синові і Святому Духові, і нині й повсякчас і на віки вічні. Амінь.

Пресвята Тройце, помилуй нас; Господи, очисти гріхи наші; Владико, прости беззаконня наші; Святий, зглянься і зціли немочі наші, імени Твоего ради.

Господи, помилуй. Господи, помилуй. Господи, помилуй.

Слава Отцю й Синові і Святому Духові, і нині й повсякчас і на віки вічні. Амінь.

Отче наш, що єси на небесах. Нехай святиться імя Твоє; нехай прийде царство Твоє; нехай буде воля Твоя, як на небі, так і на землі; хліб наш насущний дай нам сьогодні; і прости нам провини наші, як і ми прощаємо винуватцям нашим; і не введи час у спокусу, але визволи нас од лукавого.

Священик: Бо Твоє єсть царство й сила і слава Отця й Сина і Святого Духа, нині й повсякчас і на віки вічні.

Диякон: Амінь.

Тоді промовляють:

Помилуй нас, Господи, помилуй нас, бо жадного оправдання не маючи, ми грішні Тобі, яко Владиці, цю молитву приносимо: помилуй нас.

Слава Отцю й Синові і Святому Духові.

Господи, помилуй нас, на Тебе бо надію покладаємо: не прогнівайся вельми на нас і не споминай беззаконня нашого, а зглянься й нині, яко Милосердний, і визволи нас од ворогів наших: Ти бо єси Бог наш, і ми люди Твої, всі творіння рук Твоїх, і ім'я Твоє призываємо.

І нині й повсякчас і на віки вічні. Амінь.

Милосердя двери відкрий нам, Благословена Богородице, щоб ми, на Тебе надію маючи, не загинули, а визволилися Тобою від лиха, Ти бо єси спасіння роду християнського.

Потім підходять до образу Христового й цілують його, промовляючи:

Пречистому Твоєму Образові поклоняємось, Благий, благаючи прощення гріхів наших, Христе Боже; бо Ти добровільно погодився зійти тілом на хрест, щоб визволити те, що створив єси, від неволі ворожої, тому вдячно співаємо Тобі: Ти радістю наповнив усе, Спасе наш, прийшовши світ спасти.

Тоді цілють також і образ Богородиці, проказуючи тропар:

Милосердя джерелом бувши, сподоби нас Твоєї милости, Богородице, зглянься на людей грішних, покажи, як завжди, силу Твою: бо, на Тебе надію покладаючи, співаємо Тобі: „радуйся”, як колись Гавриїл, Безплотних Архистратиг.

Тоді, схиливши голову, священик промовляє:

Господи, простягни руку Твою з висоти святої оселі Твоєї і дай мені силу на відправу цієї служби Твоєї, щоб неосудно я став перед страшним Престолом Твоїм і Безкровне Священодійство відправив. Бо Твоя єсть сила й слава на віки вічні. Амінь.

Тоді кланяються народові кожний зокрема та відходять до Вівтаря, промовляючи:

Увійду в дім Твій, поклонюся Храмові Святому Твоєму, в остраху перед Тобою. Господи, провадь мене правдою Твоєю, за-для ворогів моїх вирівняй путь мою перед Тобою. Бо немає правди в устах їх: серце їх нікчемне, гріб одкритий — гортань їх, язиками своїми лукавили. Суди їх, Боже. Нехай одпадуть од замірів своїх; за превелику безбожність їх одкинь їх, бо вони прогнівили Тебе, Господи. І нехай звеселяться всі, що надіються на Тебе; повік радітимуть, і Ти оселишся між ними, і хвалитися

будуть Тобою всі, що люблять ім'я Твоє. Бо Ти благословляєш праведника, Господи; немов зброєю, ласкою вінчаєш нас.

Увійшовши у Вівтар, кладуть три поклони перед Святым Престолом і цілують Святу Євангелію і Святий Престол. Тоді кожний бере в руки свої стихар свій і тричі вклоняються на Схід, кожний про себе промовляючи:

Боже, очисти мене грішного й помилуй мене.

Тоді диякон підходить до священика з стихарем та орапром у правій руці і, схиливши перед ним голову, промовляє:

Благослови, Владико, стихар з орапром.

Священик промовляє:

Благословен Бог наш завжди, нині й повсякчас і на віки вічні.

Тоді диякон відходить в один бік Вівтаря і облачачеться у стихар із такою молитвою:

Нехай радіє душа моя Господеві, бо Він зодягнув **мене** в ризу спасіння і в одежу радошів облачив мене, немов на молодого поклав на мене вінець і, немов молоду, прибрав мене окрасами.

I, поцілувавши орап, кладе його на ліве плече. Потім надіває нарукавники на руки. Коли надіває на праву руку, то промовляє:

Правиця Твоя, Господи, вславилась силою, права рука Твоя, Господи, знищила ворогів, і великою славою Твоєю Ти стер еси супротивників.

Коли ж на ліву надіває, то промовляє:

Руки Твої сотворили мене і впорядкували мене. Врозуми мене, і навчуся заповідей Твоїх.

Тоді, відійшовши до Жертвника, заготовляє Святе Начиння, Святий Діскос ставить ліворуч, а Потір, себто Святу Чашу, праворуч та інше з ними.

Священик облачачеться так: уявивши стихар у ліву руку й уклонившися тричі на схід, як сказано, благословляє, промовляючи:

Благословен Бог наш завжди, нині й повсякчас і на віки вічні. Амінь.

Тоді облачачеться, промовляючи:

Нехай радіє душа моя Господеві, бо він зодягнув мене в ризу спасіння і в одежу радошів облачив мене, немов на молодого, поклав на мене вінець і, немов молоду, прибрав мене окрасами.

Тоді, взявши єпитрахиль і пеблагословивши його, накладає на себе, промовляючи:

Благословен Бог наш, що проливає благодать Свою на священиків Своїх, як миро на голові, що на бороду спливає, на бороду Аарона, що спливає на край одежі його.

Тоді, взявши пояс і опоясуючись, промовляє:

Благословен Бог наш, що опоясує мене силою і вчинив бездоганною путь мою, дає мені ноги оленя й на висотах ставити мене.

Нарукавники ж, як сказано вище. Тоді бере набедренник, якщо має, і, поблагословивши його та поцілувавши, промовляє:

Опояши, Сильний, меч Твій до бедра Твоєго силою Твоєю і красою Твоєю і натягни лук і йди щасливо і царствуєй за-для правди й лагідності і справедливості, і чудесно поведе Тебе правиця Твоя завжди, нині й повсякчас і на віки вічні. Амінь.

Потім бере фелонь і, поблагословивши, цілує, промовляючи так:

Священики Твої, Господи, зодягнуться в правду і преподобні Твої зрадіють завжди, нині й повсякчас і на віки вічні. Амінь.

Тоді, відійшовши до Жертівника, умивають руки, промовляючи:

Умию між невинними руки мої і обійду жертівник Твій, Господи, щоб почути голос хвали Твоєї й оповісти всі чуда Твої. Господи, полюбив я красу дому Твоєго й місце перебування слави Твоєї. Не погуби з безбожними душі моєї і з мужами кровожерними життя моого. В руках їх беззаконня, правиця їх повна дарів. Я ж ходив у непорочності моїй; визволи мене, Господи, і помилуй мене. Нога моя стояла в правоті; у зборах благословитиму Тебе, Господи.

Тоді, тричі вклонившись перед Жертівником, кожний промовляє:

Боже, очисти мене грішного й помилуй мене. Викупив Ти нас од прокляття закону Дорогоцінною Кровлю Твоєю. Коли Тебе до хреста пригвоздили й копієм прокололи, Ти став джерелом бессмерття для людей, Спасе наш, слава Тобі.

Тоді промовляє диякон:

Благослови, Владико.

І починає священик:

Благословен Бог наш завжди, нині й повсякчас і на віки вічні.

Диякон: Амінь.

Тоді священик бере проскуру в ліву руку, а копіє в праву, тричі хрестить копієм проскуру поверх печатки і промовляє:

На спомин Господа Бога й Спаса нашого Ісуса Христа. На спомин Господа Бога й Спаса нашого Ісуса Христа. На спомин Господа Бога й Спаса нашого Ісуса Христа.

І зараз надрізує копієм правий бік печатки і, ріжучи, промовляє:

Як овечку на заколення, ведено Його.

А з лівого боку надрізуєчи:

Як агнець непорочний мовчить перед тим, що стриже його,
так і Він не відкриває уст Своїх.

Верхню сторону печатки надрізуєчи:

У приниженні Його суд над Ним одбувся.

Нижню сторону печатки надрізуєчи:

А про рід Його хто оповість?

Диякон, побожно дивлячись на це Таїнство і оар у руці тримаючи,
при кожному надрізуванні промовляє:

Господеві помолімось.

Після цього промовляє:

Возьми, Владико.

А священик, одрізуєчи Святым Копієм з поперечної правої сторони проскури, виймає Святий Хліб, промовляючи так:

Бо відирається з землі життя Його.

І кладе його печаткою вниз на Діскос при словах диякона:

Принеси в жертву, Владико.

Перерізує його навхрест, промовляючи так:

Приноситься в жертву Агнець Божий, що бере гріх світовий
за життя світу та спасіння.

І повертає його дотори стороною з хрестом.

Диякон промовляє:

Проколи, Владико.

А священик, проколюючи Святий Хліб з правого боку копієм, про-
мовляє:

Один із воїнів копієм проколов Йому ребра, і зараз витекла
кров і вода, і той, що бачив, засвідчив, і свідчення його правдиве.

А диякон, узявши вино й воду, промовляє до священика:

Благослови, Владико, Святе Сполучення.

І, взявши благословення над ними, вливає до Святого Потіру вина, разом і води. Священик, узвівши в руки другу проскуру, промовляє:

На честь і пам'ять Преблагословеної Владичиці нашої Богородиці і Приснодіви Марії. Молитвами її прийми, Господи, жертву цю в наднебесний Твій жертівник.

Вийнявши часточку, кладе її праворуч Святого Хліба, біжче середини його, промовляючи:

Стала Цариця праворуч Тебе, одягнена в ризи позолочені, прибрана цвітисто.

Тоді, взявши третю проскуру, промовляє:

Чесного Славного Пророка й Предтечі і Хрестителя Йоана.

І, вийнявши першу часточку, кладе її ліворуч Святого Хліба, починаючи перший рядок. Тоді промовляє:

Святих Славних Пророків: Мойсея й Аарона, Іллі і Єлісея, Давида й Єсея, Святих трьох Отроків і Даниїла Пророка і всіх Святих Пророків.

І, вийнявши часточку, кладе її по-під першою по ряду. Тоді промовляє:

Святих Славних і Всехвальних Апостолів Петра й Павла і інших усіх Святих Апостолів.

І так кладе третю часточку, закінчуочи перший рядок. Тоді промовляє:

Святих Отців наших, Святителів: Василія Великого, Григорія Богослова і Йоана Золотоустого, Афанасія й Кирила, Миколая Мирлікійського, Макарія Київського, Петра й Олексія Київських, Йони й Филипа Московських, Никити, єпископа Новгородського, Леонтія, єпископа Ростовського, Феодосія, єпископа Чернігівського, Димитрія, єпископа Ростовського, Іонентія, єпископа Іркутського, Йоасафа, єпископа Білгородського, і всіх Святих Святителів.

І, вийнявши четверту часточку, кладе її біля першої. починаючи другий рядок. Тоді знову промовляє:

Святого Апостола Первомученика й Архидиякона Стефана, Святих Великих Мучеників Димитрія, Юрія, Феодора Тирона, Феодора Стратилата, Бориса, Гліба і Ігоря, князів Київських, і всіх Святих Мучеників, і Мучениць Фекли, Варвари, Кіріакії, Євфимії й Параклеси, Катерини, і всіх Святих Мучениць.

І, вийнявши пяту часточку, кладе її під першою, яка є початком другого рядка. Тоді промовляє:

Преподобних і Богоносних Отців наших: Антонія, Євфимія, Савви, Онуфрія, Афанасія Афонського, Антонія і Феодосія Печер-

ських, Сергія Радонежського, Варлаама Хутинського, Іова Почаївського, Афанасія Берестейського, Миколи Луцького, Макарія Канівського, Феодора, князя Острожського, і всіх Преподобних Отців, і Преподобних Матерів: Пелагії, Феодосії, Настасії, Євпраксії, Февронії, Феодулії, Євфросинії, Марії Єгипетської, Юліанії, княжни Ольшанської, і всіх Святих і Преподобних Матерів.

І так, вийнявши шосту часточку, кладе її під другою, закінчуючи другий рядок. Після цього промовляє:

Святих і Чудотворців, Безсрібників Козьми й Даміяна, Кира й Йоана, Пантелеймона й Єрмолая, і всіх Святих Безсрібників.

І, виймаючи сьому часточку, кладе її зверху. починаючи третій рядок. Тоді знову промовляє:

Святих і Праведних Богоотців Йоакима й Анни; і Святого якого храм, і Того, якого день; Святих Рівноапостольних Мефодія й Кирила, Учителів Слов'янських; Святого Рівноапостольного Великого Князя Володимира і всіх Святих. Молитвами їх зглянься на нас, Боже.

І кладе восьму часточку під першою по ряду. Ще до цього промовляє:

Святого Отця нашого Василія Великого, Архиєпископа Кесарії Кападокійської.

І так, вийнявши девяту часточку, кладе її в кінці третього рядка. закінчуючи його. Тоді, взявши четверту проскуру, промовляє:

Помяни, Владико Чоловіколюбний, усяке єпископство православних, і Владику нашого, Блаженнішого Митрополита Діонісія, і Владику нашого, Преосвященнішого Єпископа (імя). чесне пресвітерство, во Христі дияконство і ввесь священичий чин; (якщо в монастирі) архимандрита або ігумена (імя), братію і співслужителів наших, священиків, дияконів та всю братію нашу, яких Ти 'з Твого милосердя покликав до причетності з Тобою, Всеблагий Владико.

Тоді поминає владу, так промовляючи:

Помяни, Господи, правлячу владу нашу і Христолюбиве військо.

І виймає часточку.

І, вийнявши часточку, кладе її нижче Святого Хліба.

Тоді поминає живих, яких належить, поіменно, і на кожне ім'я виймає часточку, промовляючи: Помяни, Господи (імя).

І, вийнявши так часточки, кладе їх нижче Святого Хліба.

Тоді, взявши пяту проскуру, промовляє:

На спомин і відпущення гріхів святіших патріархів православних і благочестивих царів і благочестивих цариць, блажен-

них криторів Святого Храму цього (якщо в монастирі: Святого Манастиря цього).

Тоді священик поминає єпископа, що висвятив його (якщо він покійник) і інших, яких хоче, небіжчиків, поіменно. На кожне ім'я виймає часточку й промовляє:

Помяни, Господи (ім'я).

І вкінці промовляє так:

І за всіх, що спочили з надією на воскресення, життя вічне і спільність з Тобою, Чоловіколюбний Господи, православних отців і братів наших.

І виймає часточку. Після цього промовляє:

Помяни, Господи, і мою недостойність і прости мені всяку провину вільну й невільну.

І виймає часточку. І, взявши губку, збирає на Діскос часточки, нижче Святого Хліба, щоб вони лежали твердо і щоб якась не випала. Тоді, взявши диякон кадильницю й поклавши до неї ладану, промовляє до священика:

Благослови, Владико, кадило.

І додає:

Господеві помолімось.

І священик читає молитву кадила:

Кадило Тобі приносимо, Христе Боже наш, як паоощі духовні. Ти ж прийми їх у Свій наднебесний жертівник і пошли нам благодать Пресвятого Твоего Духа.

Диякон: Господеві помолімось.

Священик, обкадивши звізд лицю, ставить її над Святым Хлібом, промовляючи:

І, прийшовши, звізда стала над тим місцем, де було Дитя.

Диякон: Господеві помолімось.

Священик, обкадивши перший покрівець, накриває Святий Хліб із Діскосом, промовляючи:

Господь оцарився, у величині зодягнувся, зодягнувся Господь у силу й опоясався; бо він утверджив вселенну, не захищається вона. Готовий Престол Твій од того часу; споконвіку Ти єси. Піднесли ріки, Господи, піднесли ріки голоси свої. Піднесуть високо ріки хвилі свої, від шуму вод великих. Чудесні висоти моря; чудесний на висоті Господь. Вельми певні свідчення Твої. Домові Твоєму, Господи, належить святість на довгі дні.

Диякон: Господеві помолімось. Накрий, Владико.

Священик, обкадивши другий покрівець, накриває Святий Потір, промовляючи:

Вкрила небеса сила Твоя, Христе, і хвали Твоєї повна земля.

Диякон: Господеві помолімось. Накрий, Владико.

Священик, обкадивши покров, себто віздух, і накриваючи одне й друге, промовляє:

Покрий нас покровом крил Твоїх, Господи, віджени від нас усякого ворога й супротивника, утихомир життя наше, Господи, помилуй нас і світ Твій і спаси душі наші, бо Ти Благий і Чоловіколюбець.

Тоді священик, узявши кадильницю, кадить Жертівник, тричі промовляючи:

Благословен Бог наш, що така воля Його, слава Тобі.

А диякон кожного разу промовляє:

Завжди, нині й повсякчас і на віки вічні. Амінь.

І обидва побожно вклоняються тричі.

Тоді диякон промовляє:

За предложені Дорогоцінні Дари Господеві помолімось.

Священик, узявши кадильницю, читає молитву предложення:

Боже, Боже наш, Ти послав Хліб Небесний, поживу всьому світові, Господа нашого і Бога Ісуса Христа, Спаса Ізбавителя і Благодавця, що благословляє й освячує нас; Сам благослови це предложення і прийми його в наднебесний Твій жертівник. Як Благий і Чоловіколюбець, помяни тих, що принесли, і тих, за кого принесено, і нас неосудженими збережи в Святій відправі Божественних Твоїх Таїн. Бо святиться й прославиться Найчесніше й Величне імя Твоє, Отця й Сина і Святого Духа, нині й повсякчас і на віки вічні. Амінь.

І тоді чинить там відпуст, так промовляючи:

Слава Тобі, Христе Боже, Надіє наша, слава Тобі.

Диякон: Слава Отцю й Синові і Святому Духові, і нині й повсякчас і на віки вічні. Амінь. Господи, помилуй. Господи, помилуй. Господи, помилуй. Благослови.

Священик проказує відпуст.

Коли неділя:

Що воскрес із мертвих...

Коли ж ні:

Христос Істинний Бог наш, молитвами Пречистої Своєї Матері, Святого Отця нашого Василія Великого, Архиєпископа Кесарії Кападокійської, і всіх Святих, помилує і спасе нас, яко Благий і Чоловіколюбець.

Диякон: Амінь.

Диякон після відпусту кадить Святий Жертівник. Потім одходить і кадить навколо Святого Престолу, на зразок хреста, промовляючи:

У гробі тілом, у пеклі душою, яко Бог, а в раю з розбійником і на престолі був Ти, Христе, з Отцем і Духом, усе наповняючи, як Необмежений.

Потім псалом 50.

I, обкладивши Вівтар і всю церкву, знову входить у Святий Вівтар і, обкладивши ще раз Святий Престол та священика, відкладає кадильницю на її місце, а сам підходить до священика. I, ставши разом перед Святым Престолом, вклоняються тричі, молячись про себе і промовляючи:

Царю Небесний, Утішителю, Духу правди, що всюди єси й усе наповняєш, Скарбе добра й життя Подавче, прийди й оселися в нас і очисти нас од усякої скверни і спаси, Благий, душі наші.

Слава на висоті Богу, і на землі спокій, між людьми благовіління.

Слава на висоті Богу, і на землі спокій, між людьми благовіління.

Господи, одкриєш уста мої, і уста мої повідають хвалу Твою.

Тоді священик цілує Євангелію, а диякон Святий Престол. Потім диякон, схиливши голову перед священиком і тримаючи орап трьома пальцями правої руки, промовляє:

Час правити Господеві. Владико, благослови.

Священик, благословляючи його, промовляє:

Благословен Бог наш завжди, нині й повсякчас і на віки вічні.

Диякон: Помолися за мене, Владико святий.

Священик: Господь нехай направить стопи твої.

І знов диякон: Помяни мене, Владико святий.

Священик: Нехай помяне тебе Господь Бог у царстві Своїм завжди, нині й повсякчас і на віки вічні.

Диякон: Амінь.

I, вклонившись, виходить північними дверима, бо Святі Двері до Входу не відчиняються. I, ставши на звичайному місці, проти Святих Дверей, вклоняється побожно тричі, про себе промовляючи:

Господи, одкриєш уста мої, і уста мої повідають хвалу Твою.

I потім починає промовляти:

Благослови, Владико.

I починає священик:

Благословене Царство...

Треба знати, що коли священик править без диякона, то в Проскомідії дияконових слів, а на Літургії перед Євангелією, і в відповідь на „Благослови, Владико“ і „Проколи, Владико“ і „Час правити“ нічого не промовляє. тільки виголошує ектенії і все по черзі. А коли кілька священиків

правлять собором, то Проскомідію повинен правити тільки один священик, промовляти те, що написано, а інші нехай нічого не промовляють.

Знай, що ця Божественна Літургія Великого Василія не завжди пräвиться, але в час призначений, себто в неділі Великого Посту (крім Вербної Неділі), і в Святий Великий Четвер, і в Велику Суботу, і в навечір'я Різдва Христового та Богоявлення, і в день Свята Святого Василія. Пояснення ж і порядок цієї Служби Божої ті самі, що й Святого Йоана Золотоустого.

БОЖЕСТВЕННА ЛІТУРГІЯ СВЯТОГО ОТЦЯ НАШОГО ВАСИЛІЯ ВЕЛИКОГО.

Диякон: Благослови, Владико.

Священик: Благословене Царство Отця й Сина і Святого Духа, нині й повсякчас і на віки вічні.

Співці: Амінь.

Диякон: У спокої Господеві помолімось.

Співці: Господи, помилуй.

За спокій з неба й спасіння душ наших Господеві помолімось.

Співці: Господи, помилуй.

За спокій усього світу, за добрий стан Святих Божих Церков та зєднання всіх Господеві помолімось.

Співці: Господи, помилуй.

За Святий Храм цей і тих, що з вірою, побожністю та страхом Божим входять до нього, Господеві помолімось.

Співці: Господи, помилуй.

За Владику нашого, Блаженнішого Митрополита Діонісія, і Владику нашого, Преосвященнішого Єпископа (імя правлячого Єпископа), чесне пресвітерство, во Христі дияконство, за ввесь причет і народ Господеві помолімось.

Співці: Господи, помилуй.

За правлячу владу нашу й усе Христолюбиве військо Господеві помолімось.

Співці: Господи, помилуй.

За місто це (або: село це, або: за Святий Манастир цей), всяке місто і край, і за тих, що з вірою живуть у них, Господеві помолімось.

Співці: Господи, помилуй.

За добре поліття, за врожай плодів земних та за часи спокійні Господеві помолімось.

Співці: Господи. помилуй.

За тих, що водою чи суходолом подорож справляють, за недужих, знеможених, увязнених, і за спасіння їх Господеві помолімось.

Співці: Господи, помилуй.

Щоб визволитися нам од усякої журби, гніву та недолі, Господеві помолімось.

Співці: Господи, помилуй.

Заступи, спаси, помилуй і охорони нас, Боже, Твоєю благодаттю.

Співці: Господи, помилуй.

Пресвяту, Пречисту, Преблагословену, Славну Владичицю нашу Богородицю і Приснодіву Марію зо всіма Святыми помянувши, самі себе й один одного і все життя наше Христу Богові доручімо.

Співці: Тобі, Господи.

Священик читає про себе молитву першого антифону:

Господи Боже наш, Твоя сила несказанна і слава незображенна. Твоя милость безмірна і любов до людей невимовна. Сам, Владико, з милосердя Твого зглянься на нас і на Святий Храм цей і подай нам і тим, що моляться з нами, багату милості Твою і щедрість Твою.

Уголос:

Бо Тобі належить усяка слава, честь і поклоніння, Отцю й Синові і Святому Духові, нині й повсякчас і на віки вічні.

Співці: Амінь.

І співають перший антифон.

Диякон, вклонившись, сходить із свого місця і стає перед образом Христовим, тримаючи орап трьома пальцями правої руки.

А після антифону диякон стає на звичайному місці і, вклонившись, промовляє:

Ще й ще в спокої Господеві помолімось.

Співці: Господи, помилуй.

Заступи, спаси, помилуй і охорони нас, Боже, Твоєю благодаттю.

Співці: Господи, помилуй.

Пресвяту, Пречисту, Преблагословену, Славну Владичицю нашу Богородицю і Приснодіву Марію зо всіма Святыми помянувши, саме себе й один одного, і все життя наше Христу Богові доручімо.

Співці: Тобі, Господи.

Молитва другого антифону:

Господи Боже наш, спаси людей Твоїх і благослови наслідля Твоє, повноту Церкви Твоєї збережи, освяти тих, що

любліть красу дому Твого, їх прослав Божественною Твоєю силою і не остав нас, що надіємось на Тебе.

Уголос:

Бо Твоя влада і Твоє єсть царство і сила і слава, Отця й Сина і Святого Духа, нині й повсякчас і на віки вічні.

Співці: Амінь.

І співають другий антифон. А диякон чинить так, як і за першої молитви.

Потім диякон:

Ще й ще в спокої Господеві помолімось.

Співці: Господи, помилуй.

Заступи, спаси, помилуй і охорони нас, Боже, Твоєю благодаттю.

Співці: Господи, помилуй.

Пресвяту, Пречисту, Преблагословену, Славну Владичицю нашу Богородицю і Приснодіву Марію зо всіма Святыми помянувши, самі себе й один одного, і все життя наше Христу Богові доручімо.

Співці: Тобі, Господи.

Молитва третього антифона:

Ти, що дарував нам ці спільні та згідні молитви і обіцяв вволити прохання двох або трьох, що згодяться в імя Твоє, Ти й нині прохання слуг Твоїх на пожиток їм прийми, подаючи нам у цьому віці розуміння Твоєї правди і в майбутньому життя вічне даруючи.

Уголос:

Бо Ти Благий і Чоловіколюбний Бог єси, і Тобі славу віддаємо, Отцю й Синові і Святому Духові, нині й повсякчас, і на віки вічні.

Співці: Амінь.

Тут одчиняються Святі Двері для Малого Входу.

Коли співають третій антифон або Блаженства (якщо неділя) і дійдуть до „Слава“, священик і диякон, ставши перед Святым Престолом, вклоняються тричі. Тоді священик, узявши Святу Євангелію, подає її дияконові, і йдуть справа по-за Престолом; і, вийшовши північними дверима, з ставниками попереду, творять Малий Вхід; ставши на звичайному місці, схиляють обидва голови. І, як промовить диякон: Господеві помолімось, священик про себе читає молитву Входу.

Молитва Входу:

Владико, Господи Боже наш, що встановив на небесах чини й воїнства Ангелів і Архангелів служити славі Твоїй, вчини, щоб з нашим входом і вхід Святих Ангелів одбувся, щоб разом із

нами служили вони й прославляли Твоє милосердя, бо Тобі належить усяка слава, честь і поклоніння, Отцю й Синові і Святому Духові, нині й повсякчас і на віки вічні. Амінь.

Після ж молитви промовляє диякон до священика, вказуючи правою рукою на схід та трьома пальцями орати тримаючи:

Благослови, Владико, Святий Вхід.

Священик. благословляючи, промовляє:

Благословен Вхід Святих Твоїх завжди, нині й повсякчас і на віки вічні.

Потім диякон подає священикові Євангелію, і священик цілує Євангелію. А як скінчиться останній тропар, виходить диякон на середину і, ставши перед священиком, підносить трохи руки та, показуючи Святу Євангелію, ~~вуголовшує~~:

Премудрість, станьмо просто.

Після цього, вклонившися, диякон, а за ним священик, входять у Святий Вівтар, і диякон кладе Святу Євангелію на Святий Престол, а співці співають:

Прийдіте, поклонімось й припадім до Христа. Спаси нас, Сину Божий, дивний у святині, які співаємо Тобі: Алілуя (один раз).

Якщо неділя:

що воскрес єси із мертвих, які співаємо Тобі: Алілуя.

Якщо ж є інший день, то проказується відповідно до дня.

Потім звичайні тропари. А священик читає таку молитву.

Молитва Трисвятого:

Боже Святий, Ти в святині спочиваєш, Тебе трисвятим голосом Серафими оспівують і Херувими славлять, і всі Небесні Сили Тобі поклоняються. Ти все з небуття до існування привів, створив чоловіка на образ Свій і подобу, і всячими його приоздобив дарами. Тому, хто просить, даєш Ти премудрість і розум, не погорджуєш грішником, а для спасіння покуту встановляєш. Ти сподобив нас, смиренних і недостойних рабів Твоїх, і в цю годину стояти перед славою Святого Твого Жертівника і належне Тобі поклоніння й хвалу приносити. Сам, Владико, прийми із грішних уст наших Трисвяту Пісню і зглянься на нас милосердям Твоїм, прости нам усяку провину вільну й невільну, освяти наші душі й тіла і дай нам побожно служити Тобі по всякий день життя нашого, молитвами Пресвятої Богородиці і всіх Святих, що від віку Тобі угодні були.

Коли ж співці дійдуть до останнього тропаря, промовляє диякон до священика, схиливши голову й трьома пальцями орати у руці тримаючи:

Благослови, Владико, час Трисвятого.

Священик, благословляючи його, промовляє:

Бо Ти Святий єси, Боже наш, і Тобі славу віддаємо, Отцю
й Синові і Святому Духові, нині й повсякчас.

Коли ж скінчиться тропар, підходить диякон до Святих Дверей і, вказуючи орапем, спершу на образ Христа, промовляє:

Господи, спаси благочестивих і вислухай нас.

Потім, показуючи на тих, що стоять зовні, виголошує:

І на віки вічні.

Співці: Амінь.

Коли ж співають Трисвяте, і самі вони, священик і диякон, проказують Трисвяте, тричі перед Святым Престолом вклоняючись.

Тоді промовляє диякон до священика:

Накажи, Владико.

І йдуть до горнього престолу, а священик, ідучи, промовляє:

Благословен, хто йде в імя Господнє.

Диякон: Благослови, Владико, горній престол.

Священик: Благословен єси на престолі слави Царства Твоєго, Ти, що сидиш по-над Херувимами завжди, нині й повсякчас і на віки вічні.

(Треба знати, що священикові не подобає сходити на горній престол, ані сидіти на ньому, а сидіти збоку горнього престолу, на південь од нього.)

Після Трисвятого диякон, ставши перед Святыми Дверима, промовляє:

Будьмо уважні.

Священик виголошує: Мир усім.

І читець промовляє: І духові твоєму.

І знову диякон: Премудрість.

І читець: прокимен, псалом Давида.

Після цього диякон: Премудрість.

І читець: заголовок Апостола: Діянь Святих Апостолів читання або: Соборного Послання Святого Апостола Якова, або: Петра читання. Або: До Римлян, або: до Коринфян, або: до Галатів Послання Святого Апостола Павла читання.

І знову диякон: Будьмо уважні.

А поки читається Апостол, диякон, узявши кадильницю й ладан, підходить до священика і, прийнявши від нього благословення, кадить навколо Святій Престол і ввесь Вівтар, і священика.

Після ж Апостола промовляє священик: Мир тобі.

Читець: І духові твоєму.

Диякон: Премудрість.

Читець: Алілуя.

А священик, стоячи перед Святым Престолом, проказує таку молитву:

Молитва перед Євангелією:

Осяй у серцях наших, Чоловіколюбний Владико, Богопознання Твого нетлінне світло і очі розуму нашого розкрий на розуміння Євангельської Твоєї науки. Дай нам страх блаженних заповідів Твоїх, щоб, тілесні пристрасті подолавши, опровадили ми духовне життя та угодно Тобі все думали й чинили. Бо Ти єси Світло душ і тіл наших, Христе Боже, і Тобі славу віддаємо з Передвічним Твоїм Отцем і Всесвятим і Благим і Животворчим Твоїм Духом, нині й повсякчас і на віки вічні. Амінь.

А диякон, одклавши кадильницю на звичайне місце, підходить до священика і, схиливши перед ним голову, тримаючи орап крайніми пальцями й указуючи на Святу Євангелію, промовляє:

Благослови, Владико, благовістителя Святого Апостола і Євангелиста (імя).

Священик, благословляючи його, промовляє:

Бог, молитвами Святого, Славного, Всехвального Апостола і Євангелиста (імя) нехай дастъ Тобі слово благовістити силою великою для сповнення Євангелії улюблена Сина Своего, Господа нашого Іисуса Христа.

І подає йому Святу Євангелію.

А диякон, промовивши: „Амінь” і вклонившись перед Святою Євангелією, приймає її і, вийшовши Святыми Дверима (з ставниками попереду), стає на амвоні або на призначенному місці. А священик, стоячи перед Святым Престолом, обличчям на захід, виголошує:

Премудрість, станьмо просто, вислухаймо Святої Євангелії.

Потім:

Мир усім.

Народ: І духові твоєму.

Диякон: Від (імя) Святої Євангелії читання.

Співці: Слава Тобі, Господи, слава Тобі.

Священик: Будьмо уважні.

А якщо є два диякони, то один нехай промовляє:

Премудрість, станьмо просто...

Так само і:

Будьмо уважні.

Після ж Євангелії промовляє священик:

Мир Тобі, що благовіствуєш.

Співці: Слава Тобі, Господи, слава Тобі.

І диякон, дійшовши до Святих Дверей, oddає Святу Євангелію священикові, і знову зчиняються Святі Двері. Диякон, ставши на звичайному місці. починає так:

Промовмо всі з усієї душі, і з усього нашого розуміння промовмо.

Співці: Господи, помилуй.

Господи Вседержителю, Боже отців наших, молимось Тобі, вислухай і помилуй.

Співці: Господи, помилуй.

Помилуй нас, Боже, з великої милости Твоєї, молимось Тобі, вислухай і помилуй.

Співці: Господи, помилуй (тричі).

Щира молитва:

Господи Боже наш, щиру цю молитву прийми від рабів Твоїх і помилуй нас з великої милости Твоєї, і щедрість Твою пошли на нас і на всіх людей Твоїх, що ждуть од Тебе багатої милості.

Ще молимось за Владику нашого, Блаженнішого Митрополита Діонісія, і за Владику нашого, Преосвященнішого Єпископа (ім'я правлячого Єпископа), і за всю во Христі братію нашу.

Співці: Господи, помилуй (тричі).

Ще молимось за правлячу владу нашу і за все Христолюбиве військо.

Співці: Господи, помилуй (тричі).

Ще молимось за братів наших, священиків, священномонахів і все во Христі братство наше.

Співці: Господи, помилуй (тричі).

Ще молимось за блажених і повікнезабутніх святіших патріархів православних і благочестивих царів і благовірних цариць і ктиторів святого храму цього (якщо в монастирі: Святого Монастиря цього) і всіх отців і братів раніше спочилих, що тут і повсюди лежать, православних.

Співці: Господи, помилуй (тричі).

Ще молимось за тих, що дари приносять і добро діють у Святому й Всечесному Храмі цьому, за тих, що працюють, співають, і за всіх присутніх людей, що ждуть од Тебе великої багатої милості.

Співці: Господи, помилуй (тричі).

Священик (уголос): Бо Ти Милостивий і Чоловіколюбний Бог єси, і Тобі славу віддаємо, Отцю й Синові і Святому Духові, ничій повсякчас і на віки вічні.

Співці: Амінь.

Якщо буде приношення за спочилих, то диякон або священик проказує оцю ектенію.

Помилуй нас, Боже, з великої милости Твоєї, молимось Тобі, вислухай і помилуй.

Співці: Господи, помилуй (тричі).

Ще молимось за спокій душ спочилих рабів Божих (імена) і за відпущення їм усякої провини вільної і невільної.

Співці: Господи, помилуй (тричі).

Щоб Господь оселив душі їх, де праведні спочивають.

Співці: Господи, помилуй (тричі).

Милости Божої, Царства Небесного й одпущення гріхів їх у Христа, Безсмертного Царя й Бога нашого, просімо.

Співці: Подай, Господи.

Диякон: Господеві помолімось.

Співці: Господи, помилуй.

Священик: Боже духів і всього тілесного, Ти смерть переміг і силу диявола знищив, і життя світові Твоєму подав. Сам, Господи, упокой душі спочилих рабів Твоїх (імена) у місці світлім, у місці квітучім, у місці спокою, де нема ні недуги, ні журби, ні зідхання. Усякий гріх, що вчинили вони словом, чи ділом, чи думкою, як Милосердний і Чоловіколюбний Бог, прости. Бо нема людини, що б жила й не згрішила. Ти бо Один без гріха, правда Твоя — правда вічна, і слово Твое істина.

Уголос: Бо Ти воскресення, життя й спокій спочилих рабів Твоїх (імена), Христе Боже наш, і Тобі славу віддаємо з Передвічним Твоїм Отцем і з Пресвятым і Милосердним і Животворчим Твоїм Духом, нині й повсякчас і на віки вічні.

Співці: Амінь.

Диякон: Що готуєтесь до Святого Хрещення, помолітесь Господеві.

Співці: Господи, помилуй.

Вірні, за тих, що до Святого Хрещення готуються, помолімось, щоб Господь помилував їх.

Співці: Господи, помилуй.

Щоб просвітив їх словом істини.

Співці: Господи, помилуй.

Щоб одкрив їм Євангелію правди.

Співці: Господи, помилуй.

Щоб приєднав їх до Святої Своєї Соборної Апостольської Церкви.

Співці: Господи, помилуй.

Спаси, помилуй, заступи і охорони їх, Боже, Твоєю благодаттю.

Співці: Господи, помилуй.

Що готуєтесь до Святого Хрещення, голови ваші перед Господом схиліте.

Співці: Тобі, Господи.

Молитва за тих, що готуються до Святого Хрещення:

Господи, Боже наш, що на небі живеш і на всі діла Твої поглядаєш, зглянися на рабів Твоїх, що готуються до Святого Хрещення і голови свої перед Тобою схилили, і дай їм ярмо легке, учини їх гідними членами Святої Твоєї Церкви і сподоби їх купелі відродження, відпущення гріхів і одежі нетління для познання Тебе, Істинного Бога нашого.

Уголос: Щоб і вони з нами славили Пречесне й Величне ім'я Твоє, Отця й Сина і Святого Духа, нині й повсякчас, і на віки вічні.

Співці: Амінь.

І священик розгортав антимінс.

Диякон промовляє:

Усі, що готуєтесь до Святого Хрещення, вийдіте.

А як єсть другий диякон, то виголосить й той:

Що готуєтесь до Святого Хрещення, вийдіте.

І знову перший:

Усі, що готуєтесь до Святого Хрещення, вийдіте.

Щоб із тих, хто готується до Святого Хрещення, нікого не залишалось, тільки вірні, ще й ще в спокої Господеві помолімось.

Співці: Господи, помилуй.

Якщо єсть тільки один диякон, або священик править без диякона, тоді так промовляє:

Усі, що готуєтесь до Святого Хрещення, вийдіте; що готуєтесь до Святого Хрещення, вийдіте; усі, що готуєтесь до Святого Хрещення, вийдіте; щоб із тих, хто готується до Святого Хрещення, ніхто не залишався, тільки вірні, ще й ще в спокої Господеві помолімось.

Співці: Господи, помилуй.

Перша молитва за вірних після розгортання антимінсу:

Ти, Господи, показав нам цю велику тайну спасіння; Ти сподобив нас, смиренних і недостойних рабів Твоїх, стати служителями Святого Твоого жертівника; Ти силою Святого Твоого Духа вчинив нас гідними служби цієї, щоб ми, неосудно ставши перед святою славою Твоєю, принесли Тобі жертву хвали; Ти бо діеш усе в усьому. Дай, Господи, щоб наша жертва і за

гріхи наші і за людську несвідомість була вгодна й приемна перед Тобою.

Поки священик молиться, диякон (якщо є) проказує оцю ектенію по-за вівтарем:

Заступи, спаси, помилуй і охорони нас, Боже, Твоєю благодаттю.

Співці: Господи, помилуй.

Диякон: Премудрість.

Священик уголос: Бо Тобі належить усяка слава, честь і поклоніння, Отцю й Синові і Святому Духові, нині й повсякчас і на віки вічні.

Співці: Амінь.

Диякон: Ще й ще в спокої Господеві помолімось.

Співці: Господи, помилуй.

Коли священик один править, то дальших прохань не проказує.

За спокій з неба і спасіння душ наших Господеві помолімось.

Співці: Господи, помилуй.

За спокій усього світу, за добрий стан Святих Божих Церков та за зідання всіх Господеві помолімось.

Співці: Господи, помилуй.

За Святий Храм цей і тих, що з вірою, побожністю та страхом Божим входять до нього, Господеві помолімось.

Співці: Господи, помилуй.

Щоб визволитися нам од усякої журби, гніву та недолі, Господеві помолімось.

Співці: Господи, помилуй.

Друга молитва за вірних:

Боже, що в милості й милосерді навістив Ти смирення наше, поставив нас, смиренних і грішних і недостойних рабів Твоїх, перед Святою славою Твоєю служити святому жертівникові Твоєму. Зміцни нас силою Святого Твоего Духа для служби цієї і дай нам слово розкритими устами нашими отверто призивати благодать Святого Твоего Духа на Дари, що мають бути принесені.

Диякон (якщо його нема, проказує священик):

Заступи, спаси, помилуй і охорони нас Боже, Твоєю благодаттю.

Співці: Господи, помилуй.

Диякон: Премудрість.

Входить диякон північними дверима.

Священик уголос: Щоб під Твоєю владою завжди охорону маючи, ми Тобі славу віддавали, Отцю й Синові і Святому Духові, нині й повсякчас і на віки вічні.

Співці: Амінь.

І відчиняються Святі Двері.

Тоді, поки співають Херувимську Пісню, диякон, узявши кадильницю й поклавши ладану, підходить до священика і, прийнявши благословення від нього, кадить навколо Святого Престола і всесь Вівтар та іконостас. а потім священика, співців і народ, проказує 50. псалом і тропарі побожні, скільки хоче. А священик проказує про себе таку молитву:

Ніхто з тих, що звязані тілесними пристрастями й утіхами, не достойний приходити, або наблизатися, або служити Тобі, Царю слави. Бо служити Тобі — річ велика і страшна навіть для Самих Сил Небесних. А проте, з невимовної і безмірної Твоєї любові до людей Ти сам непорушно і незмінно став людиною і Архиереем нашим став та, як Владика всього, доручив нам Святу відправу Богослужбової цієї і Безкровної Жертви. Бо Ти Єдиний. Господи Боже наш, володієш небесним і земним, Ти, на Престолі Херувимському носимий, Ти, Серафимів Господь і Цар Ізраїльський, Ти Єдиний Святий і в святині спочиваєш. Молю ж я Тебе, Єдиноного, Милосердного й Ласкавого, зглянися на мене, грішного й нікчемного раба Твоего, і очисти мою душу й серце від сумління лукавого і силою Святого Твого Духа мене, що сподобився благодаті священства, учини гідним стати перед цим Твоїм Святым Престолом та священнодіяти Святе й Пречисте Твоє Тіло й Дорогоцінну Кров. Бо до Тебе приходжу, схиливши мою голову, і Тобі молюся: не відвертай лица Твого від мене й не виключай мене із слуг Твоїх, а сподоби, щоб ці Дари приніс Тобі я, грішний і недостойний раб Твій. Бо Ти єси Той, що приносиш жертву, і Принесений, Той, що приймаєш, і Роздаваний, Христе Боже наш, і Тобі славу віддаємо з Передвічним Твоїм Отцем і Пресвятым і Благим і Животворчим Твоїм Духом, нині й повсякчас і на віки вічні. Амінь.

Після ж молитви та кадіння священик та диякон, ставши перед Святым Престолом, проказують Херувимську Пісню тричі; і кожний раз, скінчивши, вклоняються один раз.

Священик: Ми Херувимів таємно з себе уявляємо і Животворчій Тройці Трісвятую Пісню співаємо. Відкладімо нині всякі життєві турботи.

Диякон: Піднімімо ж ми Царя всіх, що Його, як Переможця, Ангельській чини несуть невидимо. Алілуя, алілуя, алілуя.

А оце співається лише в Великий Четвер:

Вечері Твоєї Тайної, Сину Божий, причасником мене сього-дні прийми; бо ворогам Твоїм Тайни не розповім і цілування не дам Тобі, як Юда, але, як розбійник, визнаю Тебе: помяни мене, Господи, у Царстві Твоїм.

У Велику ж Суботу співається:

Нехай мовчить усяке тіло людське, і нехай стоїть зо страхом і трепетом і ні про що земне не помишляє; бо Цар тих, що царствують, і Господь тих, що панують, приходить у жертву себе принести і дати Себе на поживу вірним.

Перед Ним ідуть хори ангелів з усяким начальством і вла-дою, многоокій Херувими і шестокрилі Серафими, лица закриваючи і співаючи пісню: алілуя, алілуя, алілуя.

Потім одходять до жертівника (диякон попереду). і священик кадить Святощі, про себе молячись:

Боже, очисти мене грішного.

Диякон промовляє до священика:

Возьми, Владико.

Священик, узявши воздух, кладе на ліве плече диякона, промовляючи:
Здійміте руки ваші до Святині і благословіте Господа.

Потім, узявши Святий Діскос, ставить на голову диякона з усякою увагою й побожністю; на одному з пальців правої руки тримає диякон та-жок кадильницю. А сам священик бере до рук Святий Потір, і виходять обидва північними дверима, молячися з ставниками попереду.

Диякон промовляє:

Владику нашого, Блаженнішого Діонісія, Митрополита Вар-шавського й усієї Польщі, Священноархимандрита Почаївсько-Успенської Лаври, і Владику нашого, Преосвященнішого Єпи-скопа (імя правлячого Єпископа). нехай помяне Господь Бог у Царстві Своєму завжди, нині й повсякчас і на віки вічні.

Далі священик:

Пресвітлу Річ Посполиту Польську, Високий Уряд і Христо-любиве Військо її нехай помяне Господь Бог у Царстві Своєму завжди, нині й повсякчас, і на віки вічні.

Ктиторів і доброчинців Святого Храму цього і всіх вас, православних християн, нехай помяне Господь Бог у Царстві Своєму завжди, нині й повсякчас і на віки вічні.

Так нехай промовляє, якщо, окрім диякона, править один священик. Якщо ж кілька священиків править, нехай так промовляють:

Диякон:

Владику нашого, Блаженнішого Діонісія, Митрополита Вар-шавського й усієї Польщі, Священоархимандрита Почаївсько-Успенської Лаври, і Владику нашого, Преосвященнішого Єпи-

скопа (ім'я правлячого Єпископа), нехай помяне Господь Бог у Царстві Своєму завжди, нині й повсякчас і на віки вічні.

Перший священик:

Пресвітлу Річ Посполиту Польську, Високий Уряд і Христолюбиве Військо її нехай помяне Господь Бог у Царстві Своєму завжди, нині й повсякчас і на віки вічні.

Другий священик:

Ктиторів і доброчинців Святого Храму цього нехай помяне. Господь Бог у Царстві Своєму завжди, нині й повсякчас і на віки вічні.

Третій священик; а як його нема, то знову перший:

Усіх вас, православних християн, нехай помяне Господь Бог у Царстві Своєму завжди, нині й повсякчас і на віки вічні.

А диякон, увійшовши в Святі Двері, стоїть праворуч. і коли священик входить, промовляє до нього диякон:

Нехай помяне Господь Бог священство твоє в Царстві Своєму.

І священик до нього:

Нехай помяне Господь Бог священнодияконство твоє в Царстві Своєму завжди, нині й повсякчас і на віки вічні.

І священик ставить Святий Потір на Святий Престол; узявши ж Святий Діскос з голови диякона, ставить і його на Святий Престол, промовляючи:

Благообразний Йосиф, з дерева знявши Пречисте Тіло Твоє, плащеницею чистою обгорнув і, пахощами покривши, у гробі новім положив.

У гробі тілом, у пеклі душою, яко Бог, а в раю з розбійником і на престолі був Ти, Христе, з Отцем і Духом, усе наповняючи, як Необмежений.

Як життя Носитель, від раю поправді красніший і від усякої палати царської Свіtlіший, явився, Христе, Гріб Твій — джерелом воскресення.

Потім, знявши покрівці з Святого Діскосу і Святого Потіру, кладе їх по одному боці Святого Престолу; знявши ж воздух із плеча дияконо-вого, накриває ними Святощі. промовляючи:

Благообразний Йосиф, з дерева знявши Пречисте Тіло Твоє, плащеницею чистою обгорнув і, пахощами покривши, у гробі новім положив.

І, взявши з руки дияконової кадильницю, обкалжує Святощі тричі, промовляючи:

Ущаслив, Господи, ласкою Твоєю Сіон, і хай збудовані будуть стіни Єрусалимські. Тоді уподобаєш жертву правди, приношення та ціlopalenня; тоді покладуть на вівтар Твій тельців.

І, віддавши кадильницю, промовляє до диякона, схиливши голову:
Помяни мене, брате й співслужителю.

А диякон до нього:

Нехай помяне Господь Бог священство твоє в Царстві Своєму.

Тоді й диякон, схиливши також голову й трьома пальцями правої руки орар тримаючи, промовляє до священика:

Помолися за мене, Владико святий.

І священик:

Дух Святий найде на тебе, і сила Вишнього окриє тебе.

І диякон:

Той самий Дух сприятиме нам у всі дні життя нашого.

І ще раз він:

Помяни мене, Владико святий.

І священик:

Нехай помяне Тебе Господь Бог у Царстві Своєму завжди, нині й повсякчас і на віки вічні.

І диякон, промовивши: „Амінь“ і поцілувавши праву руку священика, виходить північними дверима і, ставши на звичайному місці, промовляє:

Доповнімо молитву нашу Господеві.

Співці: Господи, помилуй.

За предложені Дорогоцінні Дари Господеві помолімось.

Співці: Господи, помилуй.

За Святий Храм цей і тих, що з вірою, побожністю та страхом Божим входять до нього, Господеві помолімось.

Співці: Господи, помилуй.

Щоб визволитися нам од усякої журби, гніву та недолі, Господеві помолімось.

Співці: Господи, помилуй.

Молитва приношення, після перенесення Божественних Дарів на Святий Престол, що її священик про себе проказує:

Господи Боже наш, що створив нас і до цього життя призвів; що показав нам путь до спасіння, дарував нам обявленчі Таїн Небесних; Ти бо поставив нас на цю службу силою Духа Твоєго Святого. Благоволи, Господи, щоб були ми служителями Нового Твоєго Заповіту, слугами святих Твоїх Таїн; прийми нас, що наближаємось до святого Твоєго жертівника, з великої милості Твоєї, щоб були ми достойні приносити Тобі цю словесну й безкровну жертву за наші гріхи та за несвідомість людську. Прийнявши її, як паходці, у святий і наднебесний і мислений Твій жертівник, пошли нам благодать Святого Твоєго Духа. Зглянься на нас, Боже, і поглянь на цю нашу службу, і прийми її, як прий-

няв Ти дари Авеля, жертви Ноя, жертви всеплідні Авраама, священні жертви Мойсея і Аарона, мирні жертви Самуїла. Як прийняв Ти від Святих Твоїх Апостолів цю істинну службу, так і з рук нас грішних прийми ці дари, Господи, з милосердя Твоєого, щоб ми, сподобившись служити непорочно святому Твоєму жертівникові, здобули нагороду вірних і мудрих домоправителів у страшний день Твоєї праведної відплати.

Диякон: Заступи, спаси, помилуй і охорони нас, Боже, Твоєю благодаттю.

Співці: Господи, помилуй.

Дня всього звершеного, святого, спокійного й безгрішного у Господа просімо.

Співці: Подай, Господи.

Ангела спокою, вірного провідника, охоронителя душ і тіл наших, у Господа просімо.

Співці: Подай, Господи.

Прощення й одпущення гріхів та провин наших у Господа просімо.

Співці: Подай, Господи.

Добра й пожитку для душ наших, і для світу спокою у Господа просімо.

Співці: Подай, Господи.

Щоб решту життя нашого в спокої та покуті скінчiti, у Господа просімо.

Співці: Подай, Господи.

Християнського кінця життя нашого, безболізного, бездоганного, спокійного, і доброї відповіді на Страшному Суді Христовому просімо.

Співці: Подай, Господи.

Пресвяту, Пречисту, Преблагословену, Славну Владичицю нашу Богородицю і Приснодіву Марію зо всіма Святыми помянувши, самі себе й один одного, і все життя наше Христу Богоví доручімо.

Співці: Тобі, Господи.

Священик (уголос): Милосердям Єдинородного Сина Твоєого, що з Ним благословен єси, з Пресвятым і Благим і Животворчим Твоїм Духом, нині й повсякчас і на віки вічні.

Співці: Амінь.

Священик: Мир усім.

Співці: І духові твоєму.

Диякон: Возлюбімо один одного, щоб однодушно визнавати.

Співці: Отця й Сина і Святого Духа, Тройцю Одноїстотну й Неподільну.

І священик вклоняється тричі, про себе промовляючи:

Возлюблю Тебе, Господи, кріпосте моя; Господь — твердиня моя й пристановище моє (тричі).

І цілує Святощі так, як вони покриті, спершу поверх Святого Діскосу, потім поверх Святого Потіру і край Святого Престолу перед собою. Якщо ж правлять два священики або більше, то й усі вони цілують Святощі і один одного в плече. А настоятель промовляє: Христос серед нас, і той, що поцілував, відповідає: **І єсть, і буде.**

Диякона також, якщо їх буде два або три, цілують кожний свій орап, там, де знак хреста, і один одного в плече, промовляючи те саме, що й священики. Також і диякон вклоняється на місці, де стоїть, цілує свій орап там, де знак хреста, і так виголошує:

Двері, двері. У премудрості будьмо уважні.

А священик підносить воздух і держить над Святыми Дарами. Якщо ж і інші священики правлять, то також підносять святий воздух і держать над Дарами, підіймаючи та опускаючи його, і про себе, так само як і народ, Символ Віри проказуючи:

Вірую в Єдиного Бога Отця, Вседержителя, Творца неба й землі, всього видимого і невидимого. І в Єдиного Господа Ісуса Христа, Сина Божого, Єдинородного, від Отця рожденого перше всіх віків, Світло від Світла, Бога Істинного від Бога Істинного, рожденого, несотвореного, Одноїстотного з Отцем, через Якого все сталося. Він для нас, людей, і для нашого спасіння з небес зійшов і тіло прийняв од Духа Святого й Марії Діви, і стався людиною. І розпятий був за нас при Понтійському Пилаті, і страждав, і був похований. І воскрес у третій день, як було написано. І вознісся на небо, і сидить праворуч Отця. І знову прийде у славі судити живих і мертвих, і Царству Його не буде кінця. І в Духа Святого, Господа, Животворчого, що від Отця походить, що з Отцем і Сином рівнопоклоняемий і рівнославимий, що говорив через Пророків. Во Єдину, Святую, Соборну й Апостольську Церкву. Визнаю одне хрещення на відпущення гріхів. Чекаю воскресення мертвих і життя будучого віку. Амінь.

Диякон: Станьмо добре, станьмо з страхом. Будьмо уважні, щоб у спокої Святу Жертву приносити.

Співці: Милості спокою, жертву хвали.

А священик, знявши воздух з Святощів і поцілувавши його, кладе на одне місце, промовляючи: „Благодать Господа“. А диякон вклонившись,

входить у Святий Вівтар і, взявши ріпіду, побожно обвіває Святощі. Якщо нема ріпіди, чинить це одним покрівцем.

Священик виголошує: Благодать Господа нашого Ісуса Христа і любов Бога і Отця і спільність Святого Духа нехай буде зо всіма вами.

Співці: І з духом твоїм.

Священик: До неба піднесімо серця.

Співці: Маємо до Господа.

Священик: Принесімо подяку Господеві.

Співці: Достойно і праведно єсть поклонятися Отцю й Синові і Святому Духові, Тройці Одноістотній і Неподільній.

А священик, схилившись, молиться про себе:

Сущий, Владико, Господи Боже, Отче Вседержителю, поклоняємий. Достойно поправді і праведно і належно величі святости Твоєї Тебе хвалити, Тебе в піснях славити, Тебе благословити, Тобі поклонятися, Тобі подяку приносити, Тебе прославляти, єдиного поправді сущого Бога, і серцем сокрушенім і духом смирення Тобі приносити цю словесну службу нашу, Ти бо дарував нам познання Твоєї істини. І хто зможе висловити сили Твої, голосними вчинити всі хвали Твої або оповісти всі чудеса Твої повсякчасно; Владико всіх, Господи неба й землі і всього творіння видимого й невидимого, що сидиш на престолі слави і на безодні поглядаєш! Безначальний, Невидимий, Незображенний, Необмежений, Незмінний, Отче Господа нашого Ісуса Христа, Великого Бога і Спасителя, Надії нашої. Він єсть образ Твоєї Благости, печать рівнообразна, що в Собі Тебе, Отця, показує; Слово Живеє, Бог Істинний, Передвічна Премудрість, Життя, Освячення, Сила, Світло Істинне, — через Нього Дух Святий явився; Дух Істини, Дар усиновлення, Запорука майбутнього насліддя, Початок вічних благ, животворча Сила, Джерело освячення; через Нього зміцнюючись, усе словесне й розумне творіння Тобі служить і Тобі повсякчасну віддає славу, бо все служить Тобі. Тебе бо хвалять Ангели, Архангели, Престоли, Господства, Начала, Власті, Сили і многоокі Херувими; перед Тобою стоять навколо Серафими, шість крил в одного і шість крил в другого: і двома вони покривають обличчя свої, а двома ноги, і двома літаючи, взывають один до одного немовчими устами неперестанно славословлячи.

Уголос:

Пісню перемоги співають, виголошують, викликають і проводляють.

Співці: Свят, Свят, Свят Господь Саваоф. Повне небо і земля слави Твоєї. Осанна на висоті. Благословен, хто йде в ім'я Господнє. Осанна на висоті.

І тут знову диякон, знявши з Святого Діскосу звіздицю, творить над ним знак хреста і, поцілувавши, відкладає її. Потім підходить і стає правоуч і, знявши ріпіду в руки, обмахує тихо ї з усякою увагою та страхом Святі Дари, щоб не сіли мухи, ані щось подібне.

Священик молиться про себе:

З цими блаженними силами, Владико Чоловіколюбний, і ми, грішні, виголошуємо і промовляємо: Святий єси і поправді Пресвятий, і безмірна велич святости Твоєї, і праведний єси в усіх ділах Твоїх, бо правдою і судом істинним усе подав Ти нам. Створивши бо чоловіка, знявши пил од землі, і вшанувавши Твоїм образом, Ти, Боже, оселив його в солодкім раю, життя бессмертне й вічних благ насолоду за додержання заповідей Твоїх Йому обіцявши. Коли ж він, не послухавши Тебе, Істинного Бога, що створив його, та спокушений принадою змія, умертвлений був своїми власними провинами, Ти, Боже, праведним Твоїм присудом вигнав його з раю у світ цей і повернув у землю, з якої його взято, подаючи йому спасіння через відродження в Самому Христі Твоєму. Бо Ти, Благий, не відвернувся до краю від створіння Твоєого, що його створив, і не забув діл рук Твоїх, але многообразно з милосердя милости Твоєї навістив єси: послав пророків, створив чудеса через святих Твоїх, що в кожному поколінні догодили Тобі; промовляв до нас устами рабів Твоїх, пророків, провіщаючи нам спасіння майбутнє; закон дав на поміч; ангелів охоронителями поставив. Коли ж сповнився час, Ти промовив до нас через Самого Сина Твоєого, що Ним і віки створив. Він, бувши сяєвом слави і образом іпостасі Твоєї, держучи все словом сили Своєї, не вважав за посяг бути рівним Тобі, Богу Й Отцю; але, Передвічним Богом бувши, на землі явився і з людьми жив; і, від Святої Діви тіло прийнявши, Він понизив Себе, образ раба прийнявши, ставши подібний до тіла смирення нашого, щоб нас вчинити подібними до образу слави Своєї. Тому бо, що через чоловіка гріх увійшов у світ, а через гріх смерть, Єдинородний Твій Син, що в лоні Твоєму, Бога Й Отця, що народився від жони, Святої Богородиці й Приснодіви Марії, що під законом був, благоволив осудити гріх у тілі Своїм, щоб, хто в Адамі вмирає, ожили у Самім Христі Твоїм. І поживши в цьому світі, давши заповіді спасенні, відвернувши нас од омані ідолські, Він привів до познання Тебе, Істинного Бога Й Отця, при-

дбавши собі в нас людей вибраних, священство царське, народ святий, і очистивши водою і освятивши Духом Святым, Він віддав Себе як викуп за смерть, в якій держано нас, на гріх проданих. І, через хрест до пекла зійшовши, щоб усе Собою наповнити, знищив муки смерті; і, воскресши в третій день і проложивши кожному чоловікові путь до воскресення з мертвих, бо не можна було, щоб у тлінні Начальник життя вдерганий був, Він став початком померлих, перворіднем із мертвих, щоб бути Самому всім, першим серед усіх. І, зійшовши на небеса, Він сів праворуч величі Твоєї на висотах; Він і прийде віддати кожному по ділах його. Нам же залишив Він на спомин Свого спасенного страждання те, що ми положили перед ним по Його заповідям; бо, коли Він мав вийти на вільну, і славну, і животворчу Свою смерть, у ніч, коли віддав Себе за життя світу, взяв хліб у Святі Свої і Пречисті руки і, показавши Тобі, Богу й Отцю, подякувавши, благословивши, освятивши, розломивши,

Уголос: дав Святым Своїм Учням і Апостолам і промовив: „Прийміте, споживайте, це єсть Тіло Мое, що за вас ламається на відпущення гріхів”.

Співці: Амінь.

Коли це промовляє священик, диякон показує йому Святий Діскос. трьома пальцями правої руки орап тримаючи. Так само і коли священик промовляє: „Дав Святым Своїм Учням і Апостолам і промовив: Пийте від неї всі...“, показує диякон і Святий Потір.

Священик про себе:

Так само й чашу з плодом виноградним узвівши, змішавши, подякувавши, поблагословивши, освятивши,

І знов виголошує:

дав Святым Своїм Учням і Апостолам і промовив: „Пийте від неї всі, це єсть Кров Моя Нового Заповіту, що за вас і за многих проливається на відпущення гріхів”.

Співці: Амінь.

Священик, склонивши голову, молиться про себе: Оце чиніте на спомин Мене: кожного бо разу, коли споживаєте хліб цей і чащу цю п'єте, Мою смерть звіщаєте, Мое воскресення визнаєте. Отже, Владико, і ми, споминаючи спасені Його страждання, животворчий хрест, трохденний погрэб, із мертвих воскресення, на небо вшестя, праворуч Тебе, Бога й Отця, сидіння, і славне та страшне Його друге пришестя,

Уголос: Твоє від Твойого Тобі приносимо за-для всього і за все.

Коли це промовляє священик, диякон, склавши навхрест руки, піднявши Святий Діскос. побожно вклоняється.

Співці: Тебе славимо, Тебе благословимо, Тобі подяку приносимо, Господи, і молимось Тобі, Боже наш.

Священик, схиливши голову, молиться про себе: Тому, Владико Пресвятий, і ми, грішні й недостойні раби Твої, що сподобилися служити святому Твоєму жертівникові не ради праведних діл наших, бо нічого доброго не вчинили на землі, а ради милости Твоєї і милосердя Твойого, що їх Ти щедро зілляв на нас, сміливо наближаемось до святого Твойого жертівника, і, предложивши вмістообраз Святого Тіла і Крови Христа Твойого, молимось Тобі й просимо Тебе, Святий над Святыми, щоб благоволінням Твоєї благости прийшов Дух Твій на нас і на ці Дари, що лежать перед Тобою, і благословив їх, і освятив, і показав.

І диякон одкладає ріпіду й підходить до священика. і вклоняються обидва тричі перед Святым Престолом, молячись про себе:

Боже, очисти мене грішного й помилуй мене.

І промовляють:

Священик: Господи, Ти Пресвятої Твойого Духа в третю годину на Апостолів Твоїх послав. Не відійми ж Його, Благий, од нас, а онови нас, що молимось Тобі.

Диякон: Серце чисте утвори в мені, Боже, і духа праведного віднови в нутрі моїм.

Знову священик: Господи, Ти Пресвятої Твойого Духа в третю годину на Апостолів Твоїх послав. Не відійми ж Його, Благий, од нас, а онови нас, що молимось Тобі.

Диякон: Не відкинь мене від лиця Твойого, і Духа Твойого Святого не відійми від мене.

Знову священик: Господи, Ти Пресвятої Твойого Духа в третю годину на Апостолів Твоїх послав. Не відійми ж Його, Благий, од нас, а онови нас, що молимось Тобі.

Тоді диякон, схиливши голову й показуючи орапрем на Святий Хліб, тихо промовляє: Благослови, Владико, Святий Хліб.

А священик, уставши, благословляє Святий Хліб, промовляючи:

Хліб цей самим Дорогоцінним Тілом Господа й Бога і Спаса нашого Ісуса Христа.

Диякон: Амінь.

І знову диякон: Благослови, Владико, Святу Чашу.

Священик (благословляючи, проказує): А чашу цю самою Дорогоцінною Кровю Господа й Бога і Спаса нашого Ісуса Христа

Диякон: Амінь.

Священик: Пролитою за життя світу.

Диякон: Амінь.

І знову диякон, указуючи на ті й другі Святощі, промовляє:
Благослови, Владико, Обое.

Священик, благословляючи рукою ті й другі Святощі, промовляє:
Перетворивши Духом Твоїм Святым.

Диякон: Амінь, амінь, амінь.

І диякон, схиливши голову перед священиком, промовляє:
Помяни, Владико Святий, мене грішного.

Священик: Нехай помяне Тебе Господь Бог у Царстві Сво-
ему завжди, нині й повсякчас і на віки вічні.

А диякон, промовивши „Амінь“, переходить на місце, на якому
стояв перше.

А священик промовляє: А нас усіх, що від одного хліба й ча-
ші причащаємось, зіднай одного з одним на спільність з Єди-
ним Святым Духом і вчини, щоб ніхто з нас не причастився Свя-
того Тіла й Крові Христа Твоого на суд або осуд, але щоб здо-
були ми милость і благодать з усіма Святыми, що від віку Тобі
догодили, Праотцями, Отцями, Патріархами, Пророками, Апо-
столами, Проповідниками, Благовісниками, Мучениками, Ісповід-
никами, Учителями, і з усякою душою праведною, що в вірі
спочила.

І, взявши кадильницю, священик виголошує: Особливо з Пресвя-
тою, Пречистою, Преблагословеною, Славною Владичицею на-
шою Богородицею і Приснодівою Марією.

І кадить перед Святым Престолом тричі.

Потім диякон кадить навколо Святого Престола і поминає, кого хоче,
мертвих та живих.

Співці: Тобою, Благодатная, радується всяке творіння —
Ангельський Собор і чоловічеський рід. Освячений Храме і Раю
Словесний, дівства Похвало. Від Тебе Бог тіло прийняв і дитям
став — Передвічний Бог наш. Лоно бо Твоє престолом учинив
і утробу Твою ширшу небес содіяв. Тобою, Благодатная, ра-
дується всяке творіння. Слава Тобі.

Священик, уклонившись, молиться: Із Святыми Йоаном Проро-
ком, Предтечею і Хрестителем, з Святыми Славними і Все-
хвальними Апостолами, Святым ім'я що його память сьогодні
справляємо, і з усіма Святыми Твоїми. Їх молитвами зглянеться на
нас, Боже.

І помяни всіх, що спочили з надією на воскресення до
життя вічного.

Тут священик поминає, кого хоче, живих та мертвих.

За живих так промовляє: За спасіння, відвідання, відпущення гріхів рабів Божих (імена іх).

А за мертвих промовляє: За спокій і відпущення гріхів душ рабів Твоїх (імена) у місці світлому, де нема журби, ні зідхання, упокой, Боже наш. І дай спокій там, де сяє світло лиця Твоого.

Потім священик молиться: **Ще молимось Тобі, помяни, Господи, Святу Твою Соборну ї Апостольську Церкву, що від краю аж до краю вселеної, заспокой її, що її прибав еси Дорогоцінною Кровю Христа Твоего, і Святий Храм цей утверди аж до кінця віку. Помяни, Господи, тих, що ці дари Тобі принесли, і тих, від кого і через кого, і за кого їх принесли. Помяни, Господи, тих, що плоди приносять і добро діють у святих Твоїх церквах і памятають за вбогих, відплати їм багатими Твоїми і небесними дарами, даруй їм замість земного небесне, замість дочасного вічне, замість тлінного нетлінне. Помяни, Господи, тих, що в пустинях, і горах і печерах та проваллях земних. Помяни, Господи, тих, що в дівстві і побожності, і подвижництві і чистому житті перебувають. Помяни, Господи, всяку зверхність і владу і братів наших, що в палаті, і все військо. Даруй їм мир глибокий і непорушний, вложи в серце їх добру думку про Церкву Твою та ввесь народ Твій, щоб у спокої, що стався від них, ми тихе й мирне життя в усякій побожності й чистоті провадили; добрих у благості Твоїй збережи, лукавих учини добрими благістю Твоєю. Помяни, Господи, тут присутніх людей, і тих, що з слухних причин відсутні, і помилуй їх і нас з великої милости Твоєї; скарбниці їх усяким достатком наповни; подружжя їх у спокої і згоді збережи; дітей викохай, молодих навчи, старих підкріпи, малодушних потіш, розсіяних зberи, спокушених наверни і приєднай до Святої Твоєї Соборної і Апостольської Церкви; тих, що терплять од духів нечистих, визволи; з тими, що плавають, плавай, з тими, що подорож справляють, подорожуй. вдовиць заступи, сиріт оборони, полонених визволи, хворих із-ціли. Тих, що під судом, і в копальнях, і на вигнанні, і на тяжких роботах, і в усякій скорботі та нужді і біді, помяни, Боже. І всіх, що потребують великого Твоего милосердя, і що люблять нас і ненавидять, і що доручили нам, недостойним, молитися за них, і всіх людей Твоїх помяни, Господи, Боже наш, і на всіх пролий багату милость Твою, подаючи всім, чого просяять на спасіння. І кого ми не помянули через незнання, чи забуття, чи через імен множество, тих помяни Ти Сам, Боже, що знаєш вік і імя кожного, знаєш кожного від утроби матері його. Бо Ти, Господи,**

Поміч безпомічних, Надія зневірених, Спаситель у бурі сущих, Пристановище тих, що плавають, недужих Лікар. Сам для всіх будь усім, знаючи кожного і прохання його, дім і потребу його. Визволи, Господи, це місто і країну від голоду, мору, землетрусу, повені, вогню, меча, нападу чужинного та міжусобиці.

І священик виголошує: Найперше помяни, Господи, Владику нашого, Блаженнішого Діонісія, Митрополита Варшавського й усієї Польщі, Священноархимандрита Почаївської Успенської Лаври, і Владику нашого, Преосвященнішого Єпископа (імя), і дай їх Святым Твоїм Церквам, щоб у спокої, без напasti, в пошані, в здорові, на довгій дні, правдиво навчали слова Твоєї істини.

Співці: І всіх, і все.

Священик молиться про себе: Помяни, Господи, усіх Єпископів православних, що правдиво навчають слова Твоєї істини.

Помяни, Господи, з великого милосердя Твоєго, і мою недостойність, прости мені всяку провину вільну й невільну, і за для гріхів моїх не відіймай благодаті Святого Твоєго Духа від Дарів, що лежать перед Тобою.

Помяни, Господи, пресвітерство, у Христі дияконство і ввесь чин священичий, і не осороми нікого з нас, що стоїмо навколо святого Твоєго жертівника. Зглянься на нас з благости Твоєї, Господи, явися нам багатим Твоїм милосердям, дай нам добрє й пожиточне поліття; дощі тихі дай землі на врожай, благослови вінець року благости Твоєї, поклади край незгодам церков, угамуй неспокій між народами, початки ересей скоро погуби силою Святого Твоєго Духа; всіх нас прийми до царства Твоєго, вчинивши синами світла і синами дня; Твій мир і Твою любов дай нам, Господи Боже наш, Ти бо все дав нам.

Священик виголошує: І дай нам єдиними устами і єдиним серцем славити і хвалити Пречисте й Величне імя Твоє, Отця й Сина і Святого Духа нині й повсякчас і на віки вічні.

Співці: Амінь.

Священик, повернувшись до Святих Дверей і благословляючи, промовляє:

І нехай будуть милості Великого Бога і Спаса нашого Ісуса Христа з усіма вами.

Співці: І з духом Твоїм.

Диякон виходить і, ставши на звичайному місці, промовляє:

Усіх Святих помянувши, ще й ще в спокої Господеві помолімось.

Співці: Господи, помилуй.

За принесені й освячені Дорогоцінні Дари Господеві помолімось.

Співці: Господи, помилуй.

Щоб Чоловіколюбний Бог наш, прийнявши їх у Святий і Наднебесний і Мислений Свій Жертвівник, як паоощі духовні, послав на нас Божественну благодать і дар Святого Духа, помолімось.

Співці: Господи, помилуй.

Щоб визволитися нам од усякої журби, гніву та недолі, Господеві помолімось.

Співці: Господи, помилуй.

Священик молиться про себе: Боже наш, Боже спасіння, Ти нас навчи достойно приносити Тобі подяку за добродійства Твої, що їх учинив Ти і чиниш нам. Ти, Боже наш, прийнявши Дари ці, очисти нас од усякої тілесної й духовної скверни, і навчи відправляти святиню у страху Твоїм, щоб, з чистим свідоцтвом совісти нашої приймаючи частину святощів Твоїх, зєдналися ми з Святым Тілом і Кровю Христа Твойого, і прийнявши їх достойно, мали Христа, Який жив би в серцях наших, і стали храмом Святого Твойого Духа. Так, Боже наш, і ні одного з нас не вчини винним перед оцими Твоїми Страшними й Небесними Тайнами, ані немічним душою і тілом за те, що недостойно їх причастилися, але дай нам до останнього нашого зідхання достойно приймати частину святощів Твоїх на путь до життя вічного, на добру відповідь на страшному суді Христа Твойого, щоб з усіма Святыми, що від віку догодили Тобі, і ми стали причасниками вічних Твоїх благ, які Ти приготував тим, що люблять Тебе, Господи.

Диякон: Заступи, спаси, помилуй і охорони нас, Боже, Твоєю благодаттю.

Співці: Господи, помилуй.

Дня всього звершеного, святого, спокійного й безгрішного у Господа просімо.

Співці: Подай, Господи.

Ангела спокою, вірного провідника, охоронителя душ і тіл наших, у Господа просімо.

Співці: Подай, Господи.

Прощення й одпущення гріхів та провин наших у Господа просімо.

Співці: Подай, Господи.

Добра й пожитку для душ наших, і для світу спокою у Господа просімо.

Співці: Подай, Господи.

Щоб решту життя нашого в спокої та покуті скінчiti, у Господа просімо.

Співці: Подай, Господи.

Християнського кінця життя нашого, безболізного, бездоганного, спокійного, і доброї відповіді на Страшному Суді Христовому просімо.

Співці: Подай, Господи.

Єдність віри і спільність з Святым Духом випросивши, самі себе ѿ один одного, і все життя наше Христу Богові доручімо.

Співці: Тобі, Господи.

Священик уголос: І сподоби нас, Владико, безбоязно, неосудно, насмілитись призовати Тебе, Небесного Бога Отця, і промовляти.

Народ: Отче наш, що єси на небесах. Нехай святиться імя Твоє, нехай прийде царство Твоє; нехай буде воля Твоя як на небі, так і на землі; хліб наш насущний дай нам сьогодні; і прости нам провини наші, як і ми прощаємо винуватцям нашим; і не введи нас у спокусу, але визволи нас од лукавого.

Священик: Бо Твоє єсть царство й сила і слава, Отця ѿ Сина і Святого Духа, нині ѹ повсякчас і на віки вічні.

Співці: Амінь.

Священик: Мир усім.

Співці: І духові твоєму.

Диякон: Голови ваші перед Господом схиліте.

Співці: Тобі, Господи.

Священик молиться: Владико Господи, Отче милосердя і Боже всякої втіхи, тих, що схилили перед Тобою свої голови, благослови, освяти, збережи, укріпи, зміцни, від усякого злого діла віддали, а до всякого доброго діла приєднай і сподоби неосудно причаститися цих Пречистих Твоїх і Животворчих Таїн на відпущення гріхів, на спільність із Духом Святым.

Уголос: Благодатию ѹ милосердям та чоловіколюбством Єдинородного Сина Твойого, що з Ним благословен єси, з Пресвятым і Милосердним і Животворчим Твоїм Духом нині ѹ повсякчас і на віки вічні.

Співці: Амінь.

А священик молиться:

Зглянися, Господи Ісусе Христе, Боже наш, з святої оселі
Твоєї і з престолу слави царства Твоого, і прийди освятити нас,
Ти, що на небесах з Отцем сидиш і тут з нами невидимо пробу-
ваєш; і сподоби могутньою Твоєю рукою подати нам Пречисте
Тіло Твое і Дорогоцінну Кров Твою, і через нас усім людям.

Поки священик цю молитву проказує, диякон, стоячи перед Святыми
Дверима, опоясується орапром навхрест. Потім вклоняється священик, а та-
кож і диякон на місці, на якому стоїть, тричі про себе промовляючи:

Боже, очисти мене грішного й помилуй мене.

Коли ж диякон бачить, що священик простягає руки і доторкається
Святого Хліба, щоб Святе Піднесення творити, то виголошує:

Будьмо уважні.

А священик, підносячи Святий Хліб, виголошує:

Святе Святым.

Співці: Един Свят, єдин Господь Ісус Христос на славу
Бога Отця. Амінь.

І співають співці кіонік дня, або Святого. А диякон входить у Святий
Вівтар і, ставши праворуч священика, промовляє:

Розломи, Владико, Святий Хліб.

А священик, розломлюючи Святий Хліб з увагою і побожністю на чо-
тири частини, промовляє:

Розломлюється й розділюється Агнець Божий, переломлю-
ваний і неподільний, що завжди споживається й ніколи не ви-
черпується, а причасників освячує.

Про розломлювання Святого Агнця.

Треба тобі знати, священику, що, розломлюючи Святий Агнець, маєш
класти частини на Святий Діскос знаком хреста вниз, а надрізом дотори.

Частину з написом **ИС** поклади вгорі Святого Діскосу, себто на схід,
ХС — внизу, себто на захід; **НІ** — на північ, а **КА** на півден, як тут пред-
ставлено.

Узявши ж частину з написом **ИС**, поклади до Святої Чаші. Частину
з **ХС** розломлюй для священиків та дияконів. Святі ж частини з написами

ні і кілька розділи для причасників на стільки дрібних часточок, скільки їх, на твою думку, буде потрібно. Від часточки ж Пресвятої Богородиці, або дев'яти чинів Святих, або інших, що на Святому Діскосі, ні в якому разі нікого не причащай, а причащай тільки від останніх двох частин Святого Агнця. Треба тобі до цього ще й те знати, що, розбавляючи святою теплою Божественну Кров Господню, маєш вливати з увагою так, щоб було досить для всіх, що хочуть причаститися. І тоді, коли проколюєш Святий Агнець, вливай вина й води стільки, щоб було для всіх досить; опісля ж нічого не доливай, а причащай усіх вином. розбавленим один раз, під час „Святе Святым“.

Диякон, указуючи орапем на Святий Потір, промовляє:

Наповни, Владико, Святий Потір.

А священик, узявши часточку, що лежить угорі, з написом **ІИС**, чинить нею знак хреста над Святым Потіром і промовляє:

Сповнення Духа Святого.

І так вкладає її до Святого Потіру.

Диякон: Амінь.

І, взявши теплоту, промовляє до священика:

Благослови, Владико, теплоту.

А священик благословляє, промовляючи:

Благословена теплота Святощів Твоїх, завжди, нині й повсякчас і на віки вічні. Амінь.

І диякон вливає, скільки треба, навхрест до Святого Потіру, промовляючи:

Теплота віри, сповнена Духа Святого. Амінь.

І, відставивши теплоту, стає оподалік.

А священик промовляє:

Дияконе, приступи.

І диякон, підійшовши, чинить поклон побожно, прохаючи прощення. А священик, тримаючи Святий Хліб, подає дияконові; і поцілувавши руку, що подає, диякон приймає Святий Хліб, промовляючи:

Подай мені, Владико, Дорогоцінне і Святе Тіло Господа й Бога і Спаса нашого Ісуса Христа.

А священик промовляє:

(Імя), священнодияконові, подається Дорогоцінне і Святе і Пречисте Тіло Господа й Бога і Спаса нашого Ісуса Христа, на відпущення гріхів його і життя вічне.

Диякон одходить за Святий Престол і, схиливши голову, молиться так, як священик, промовляючи:

Вірую, Господи...

Так само і священик, узявши одну часточку Святого Хліба, промовляє:

Дорогоцінне й Пресвяте Тіло Господа й Бога і Спаса нашого Ісуса Христа подається мені (імя), священикові, на відпущення гріхів моїх і життя вічне.

І, схиливши голову, молиться, промовляючи:

Вірую, Господи, і визнаю, що Ти єси воїстину Христос, Син Бога Живого, що прийшов на світ грішників спасти, що між ними я перший. Ще вірю, що саме це єсть Пречисте Тіло Твоє, і саме це єсть Дорогоцінна Кров Твоя. Молюся отже Тобі: помилуй мене і прости мені провини мої вільні й невільні, чи то в слові, чи в ділі, свідомі й несвідомі; і сподоби мене неосудно запричаститися Пречистих Твоїх Таїн на відпущення гріхів і на життя вічне. Амінь.

Вечері Твоєї Таїної, Сину Божий, причасником мене сьогодні прийми; бо ворогам Твоїм Таїни не розповім і цілування не дам Тобі, як Юда, але, як розбійник, визнаю Тебе: помяни мене, Господи, у Царстві Твоїм.

Нехай не на суд і не в осуд буде мені причастя Святих Таїн Твоїх, Господи, але на зцілення душі й тіла.

І так причащаються Того, що в руках тримають, з страхом і всякою обережністю. Потім священик, ставши просто, бере обома руками з покрівцем Святий Потір і тричі з нього причащається, промовляючи:

Дорогоцінної і Святої Крови Господа й Бога і Спаса Нашого Ісуса Христа причащаюся я, раб Божий, священик (імя), на відпущення гріхів моїх і на життя вічне. Амінь.

І, витерши уста свої та край Святого Потіру покрівцем, що його тримає в руці, промовляє:

Се торкнулося уст моїх, і здійме беззаконня мої, і гріхи мої очистить.

Потім прикликає диякона, промовляючи:

Дияконе, приступи.

І диякон підходить і вклоняється один раз, промовляючи:

Приходжу до Безсмертного Царя й Бога нашого. — Подай мені, Владико, Дорогоцінну і Святую Кров Господа й Бога і Спаса нашого Ісуса Христа.

І священик промовляє:

Причащається раб Божий, диякон (імя), Дорогоцінної і Святої Крови Господа й Бога і Спаса нашого Ісуса Христа, на відпущення гріхів своїх і на життя вічне.

Коли ж запричаститься диякон, священик промовляє:

Се торкнулося уст твоїх, і здійме беззаконня твої, і гріхи твої очистить.

Треба знати, що коли єсть люди, які хочуть причастилися Святих Таїн, то священик розділює останні дві частини, себто з написами **и** і **кл** на малі часточки, щоб вистарчило всім причасникам, і так вкладає їх до Святої Чаші.

І покриває Святий Потір покрівцем, так само і на Святий Діскос кладе звіздію та покрівці. Тоді проказує молитву:

Дякуємо Тобі, Господи Боже наш, за причастя Святих, Пречистих, Безсмертних і Небесних Твоїх Таїн, що їх Ти даз нам на добро і освячення, і зцілення душі і тіл наших. Сам, Владико всіх, дай, щоб причастя Святого Тіла й Крови Христа Твоїого було нам на віру непоганьблену, любов нелицемірну, на зростання мудrosti, зцілення душі й тіла, відігнання всякого супротивника, додержання заповідей Твоїх, на добру відповідь на страшнім суді Христа Твойого.

І тоді відчиняють двері Святого Вівтаря, і диякон, вклонившись один раз, побожно виймає Святий Потір, підходить до Святих Дверей і, підносячи Святий Потір, показує його народові, промовляючи:

Зо страхом Божим і вірою приступіте.

Співці: Благословен, хто йде в ім'я Господнє, Бог Господь і зявився нам

Тоді підходять ті, що хочуть запричащатися. І йдуть один за одним і вклоняються з усякою побожністю та страхом, руки на грудях склавши; і кожний причащається Божествених Таїн. А священик, причащаючи, промовляє:

Причащається раб Божий (ім'я) Дорогоцінного і Святого Тіла й Крови Господа й Бога і Спаса нашого Ісуса Христа, на відпущення гріхів своїх і на життя вічне.

І диякон витирає причасникові платом уста, і той цілує Святу Чашу і, вклонившись, віходить.

І так усі причащаються.

Після ж причастя входить священик у Святий Вівтар і ставить Святощі на Святому Престолі.

Тоді диякон бере Святий Діскос поверх Святого Потіру, проказуючи оці пісні воскресні:

Воскресення Христове бачивши, поклонімось Святому Господу Ісусові, Єдиному Безгрішному. Хресту Твоєму поклоняємось, Христе, і Святе Воскресення Твоє величаемо і славимо, Ти бо єси Бог наш, крім Тебе другого не знаємо, ім'я Твоє призываємо. Прийдіте, всі вірні, поклонімось Святому Христовому Воскресенню, це бо прийшла через хрест радість усьому світові. Завжди благословляючи Господа, славимо Воскресення Його, бо розпяття перестраждавши, Він смерть переміг.

Світися, світися, новий Єрусалиме, слава бо Господня над Тобою засяла. Радій нині і веселися, Сіоне, а Ти, Чистая, величайся, Богородице, воскресенням Рожденого Тобою.

О, Пасхо Великая і Найсвятішая, Христе. О, Мудросте й Словс Боже, і Сило. Сподобляй нас уповні Тебе причащатися, у невечірній день Царства Твойого.

Витирає Святою Губкою вельми добре, уважно й побожно, промовляючи:

Обмий, Господи, гріхи тих, що тут поминалися, Кровю Твоєю Дорогоцінною, молитвами Святих Твоїх.

А священик, благословляючи народ, промовляє:

Спаси, Боже, людей Твоїх і благослови насліддя Твоє.

І звертається священик до Святого Престолу і кадить тричі, про себе промовляючи:

Вознесися на небеса, Боже, і по всій землі слава Твоя.

Співці: Ми бачили Світло Істинне, прийняли Духа Небесного, знайшли віру правдивую, Неподільній Тройці поклоняємось, бо Вона спасла нас.

Тоді священик, узявши Святий Діскос, ставить його на голову диякона; диякон побожно приймає його і, дивлячись у бік Святих Дверей та нічого не промовляючи, відходить до Святого Жертівника і ставить Святий Діскос. А священик, вклонившись і взявши Святий Потір, звертається до Святих Дверей і, дивлячись на народ, промовляє про себе:

Благословен Бог наш...

І вголос:

Завжди, нині й повсякчас і на віки вічні.

І відходить до Святого Жертівника та ставить там Святощі.

Співці: Амінь.

Нехай будуть уста наші сповнені хвали Твоєї, Господи, щоб ми величали славу Твою, бо Ти сподобив нас причаститися Святих Твоїх, Божественних, Безсмертних і Животворчих Таїн; охорони нас у Твоїй святині, щоб увесь день ми навчалися правди Твоєї. Алілуя, алілуя, алілуя.

І вийшовши північними дверима та ставши на звичайному місці, диякон промовляє:

Станьмо просто, прийнявши Божественних, Святих, Пречистих, Безсмертних, Небесних і Животворчих, Страшних Христових Таїн, достойно подякуймо Господеві.

Співці: Господи, помилуй.

Заступи, спаси, помилуй і охорони нас, Боже, Твоєю благодаттю.

Співці: Господи, помилуй.

Дня всього звершеного, святого, спокійного і безгрішного випросивши, самі себе й один одного і все життя наше Христу Богові доручімо.

Співці: Тобі, Господи.

А священик згортає антимінс і, тримаючи просто Євангелію, чинить над ним знак хреста.

Уголос:

Бо Ти єси Освячення наше, і Тобі славу віддаємо, Отцю й Синові і Святому Духові, нині й повсякчас і на віки вічні.

Співці: Амінь.

Священик: У спокої вийдімо.

Співці: Во ім'я Господнє.

Диякон: Господеві помолімось.

Співці: Господи, помилуй.

Молитва заамвонна, уголос:

Господи, Ти благословляєш тих, що Тебе благословляють, і освячуєш тих, що на Тебе надію покладають. Спаси людей Твоїх і благослови насліддя Твоє, повноту Церкви Твоєї збережи, освяти тих, що люблять красу Дому Твоего, Ти їх прослав Божественною Твоєю Силою і не остав нас, що надіємось на Тебе. Спокій світові Твоєму дай, церквам Твоїм, священикам, владі нашій, війську і всім людям Твоїм. Бо всяке добре даяння й усякий звершений дар єсть з неба, сходить од Тебе, Отця світла, і Тобі славу й подяку й поклоніння віддаємо, Отцю й Синові і Святому Духові, нині й повсякчас і на віки вічні.

Співці: Амінь.

По цьому: Нехай буде благословене імя Господнє віднині й до віку (тричі), і псалом 33: Благословлю Господа.

Поки священик проказує молитву, диякон стоїть праворуч перед образом Владики Христа, тримаючи орап свій і голову схиливши, аж до кінця молитви. Після ж молитви священик входить Святыми Дверима і, відйшовши до Жертівника, проказує таку молитву:

Молитва перед споживанням Святощів.

Словнено й відправлено, оскільки в нашій силі, таїнство Твоого, Христе Боже наш, діла спасіння. Маємо бо спомин Твоєї смерти, бачили воскресення Твоого образ, сповнилися безконечного Твоого життя, натішилися невичерпної Твоєї наслоди, якої і в майбутньому віці всім нам дай сподобитися благодаттю Безначального Твоого Отця і Святого й Милосердного й Животворчого Твоого Духа, нині й повсякчас і на віки вічні. Амінь.

Диякон, увійшовши північними дверима, споживає Святощі з страхом та обережністю.

А священик, вийшовши, роздає народові антидор. Коли ж прочитають до кінця псалом, то, роздавши антидор, промовляє:

Благословення Господнє на вас, Його благодаттю та чоловіколюбством завжди, нині й повсякчас і на віки вічні.

Співці: Амінь.

Священик: Слава Тобі, Христе Боже, Надія наша, слава Тобі.

Співці: Слава Отцю й Синові і Святому Духові, і нині й по всячес і на віки вічні. Амінь. Господи, помилуй. Господи, помилуй. Господи, помилуй. Благослови.

Священик: Христос Істинний Бог наш, молитвами Пречистої Своєї Матері (і таке інше). Святого Отця нашого Василія Великого, архиєпископа Кесарії Кападокійської, і Святого (імя Святого, що його храм). і Святого (імя Святого, що його пам'ять у той день), і всіх Святих, помилує і спасе нас, бо Він Благий і Чоловіколюбець.

Співці співають многоліття.

А священик, увійшовши у Святий Вівтар, проказує молитви подяки. (див. стор. 46).

Потім: Нині відпускаєш раба Твого, Владико, по Слову Твоєму з миром; бо бачили очі мої спасіння Твоє, що Ти наготовив перед лицем усіх людей, світло на просвіту невірних, і славу народу Твого Ізраїля.

Трисвяте. I після „Отче наш“:

Тропар відпусту, на голос 1.

По всій землі пройшов голос Твій, прийняла бо вона слово Твоє, що ним богоільно віри навчив єси, природу того, що існує, пояснив, звичаї людські впорядкував єси. Царське священство. Отче Преподобний, моли Христа Бога спастися душам нашим.

Слава Отцю й Синові і Святому Духові.

Кондак на голос 4: Явився єси основою непохитною Церкви, подаючи всім людям скарб невідіманий, правилами Твоїми запечатавши, небоявлений Василію Преподобний.

I нині й повсякчас і на віки вічні. Амінь.

Заступнице християн Бездоганная, Молитовнице до Творця Надійная, не погорджуй молитвами грішників, але поспіши, яко Милосердная, на поміч нам, що вірно кличено до Тебе. Постіши на молитву і скоро прийди на благання, бо Ти заступаєшся завжди за тих, що почитають Тебе, Богородице.

А коли хочеш, то проказуй і тропар дня.

Господи, помилуй (12 разів). Чеснішую... Слава, і нині...

I чинить відпуст, і здіймає святі одежі.

Диякон. споживши Святощі з великою обережністю, щоб не впала й не залишилась ні одна з найменших крихіток, наливає до Святої Чаші вина й води і, споживши, витирає губкою. Після цього складає докупи Святе Начиння і, загорнувши, кладе на звичайному місці. проказуючи: „Нині відпускаєш“ і інше. так само, як і священик. I обмиває руки на звичайному місці, і, поклонившися разом із священиком. чинять відпуст і, дякуючи Богу за все, виходять.

Кінець Божественної Літургії Святого Василія Великого.

Коли сподобишся доброго Причастя Животворчих Таємних Дарів, то зараз помолись, подякуй вельми, і тепло від душі так до Бога промов:

Слава Тобі, Боже. Слава Тобі, Боже. Слава Тобі, Боже.

Після цього прооказуй оцю молитву подяки:

Дякую Тобі, Господи Боже мій, що Ти не відкинув мене грішного, а сподобив стати учасником Святощів Твоїх. Дякую Тобі, що сподобив Ти мене, недостойного, запричаститися Пречистих Твоїх і Небесних Дарів. Але, Владико й Чоловіколюбче, що за-для нас помер єси і воскрес і дарував Страшні отсі і Животворчі Таїнства на добро й освячення душ і тіл наших, дай, щоб Вони й мені стали на зцілення душі й тіла, на відіgnання всякоого супротивника, на просвітлення очей серця моого, на спокій душевних сил моїх, на віру неосудну, на любов нелицемірну, на повноту мудrosti, на додержання заповідей Твоїх, на приумноження Божественної Твоєї благодаті, Царства Твоого осягнення; щоб, цим усім у Святині Твоїй збережений, завжди памятав я благодать Твою, і вже не для себе жив, але для Тебе, нашого Владики й Доброчинця, і так, покинувши це життя в надії на життя вічне, вічносущий осягнув спокій, де не перестає голос тих, що святкують, і насолода безмежна тих, хто видить лиця Твого красу несказанну. Ти бо єси правдиве Бажання й Радість невимовна тих, що люблять Тебе, Христе Боже наш, і Тебе величає все творіння во віки. Амінь.

Василія Великого:

Владико Христе Боже, Царю віків і Творче всього, дякую Тобі за все добро, що Ти подав мені, і за Причастя Пречистих і Животворчих Твоїх Таїнств. Благаю Тебе, Благий і Чоловіколюбний: охорони мене під покровом Твоїм і в захисті крил Твоїх, і дай мені аж до останнього зідхання з чистим сумлінням причащатися Святощів Твоїх на відпущення гріхів і на життя вічне. Ти бо єси Хліб життя, Джерело Святині, Подавець добра, і славу Тобі віддаємо, з Отцем і Святым Духом, нині й повсякчас і на віки вічні. Амінь.

Метафраста:

Ти, що дав мені Тіло Своє добровільно на поживу, Ти, вогонь, що палиш недостойних, не спали мене, Творче май. Але пройми члени мої, всі сустави, нутро, серце. Спали терня провин моїх; душу освяти, думки очисти, сустави разом із кістями зміцни, змислів просвіти просту пятерицю. Усього мене пригвозди до страху Твого. Завжди покривай, бережи і охорони мене від усякого діла та слова душотлінного. Очисти і обмий і прикраси мене; оздоби, врозуми і просвіти мене. Учини мене оселею Твоєю Духа Єдиного, а вже не оселею гріха, щоб по Причастю од мене, як од дому Твойого і як од вогню, втікали злочинець усякий і всяка недоля. Яко заступників, приношу Тобі всіх Святих, чини Безплотних, Предтечу Твого, Апостолів Премудрих, а з ними й Матір Твою Бездоганну, Чистую. Молитви їх прийми, Христе май Милосердний, і сином світла слугу Твого вчини. Ти бо Єдиний еси і Освячення душ, Благий, наших і Світлість, і Тобі належно, яко Богові і Владиці, славу всі віддаємо повсякдень.

Інша молитва:

Тіло Твоє Святе, Господи Ісусе Христе, Боже наш, нехай буде мені на життя вічне, і Кров Твоя Дорогоцінна на відпущення гріхів. Нехай же буде мені подяка ця на радість, здоровя й утіху, а на страшному і другому пришесті Твоєму сподоби мене грішного стати праворуч слави Твоєї, молитвами Пречистої Твоєї Матері і всіх Святих.

Інша молитва, до Пресвятої Богородиці:

Пресвята Владичице Богородице, Світло затемненої душі моєї, Надіє, Покрове, Пристановище, Утіхо, Радосте моя, дякую Тобі, що сподобила мене недостойного бути причасником Пречистого Тіла і Дорогоцінної Крови Сина Твойого. Ти, що породила Світло правдиве, просвіти мої мислені очі серця. Ти, що породила Джерело безсмертя, оживи мене, що через гріх на смерть засуджений. Ти, Милостивого Бога Милосердная Мати, помилуй мене і дай мені жаль і каяття в серці моєму, і покору в думках моїх, і взвівання в неволі помислів моїх; і сподоби мене до останнього зідхання неосудно приймати Пречистих Таїн освячення, на зцілення душі й тіла. І дай мені слезоз покаяння і визнання, щоб величати й славити Тебе всі дні життя мого, бо Ти благословена й препроправлена еси на віки. Амінь.

Кінець молитов після Святого Причастя.

СПІВИ НА СВЯТИЙ І БОЖЕСТВЕННИЙ ЛІТУРГІІ.

Антифон перший:

Благослови, душа моя, Господа, і вся істота моя — ім'я
Святее Його.

Благослови, душа моя, Господа, і не забувай усіх добра-
дійств Його.

Він очищає всі беззаконня твої, зціляє всі недуги твої.

Він визволяє від загибелі життя твоє, милостю та милосер-
дям вінчає тебе.

Він сповняє добрі бажання твої, оновиться, як орлінз,
юність твоя.

Господь творить милосердя і суд усім, хто покривджений.

Показав путі Свої Мойсеєві, синам Ізраїльским — бажання
Свої.

Щедрий і милостивий Господь, довготерпеливий і много-
милостивий.

Не до краю прогнівається і не повік яритися буде.

Не по гріхах наших Він учинив нам і не по беззаконнях на-
ших одплатів нам.

Бо як високо небо над землею, так укріпив Господь милость
Свою на тих, що бояться Його.

Як далеко схід од заходу, так він oddалив од нас безза-
коння наші.

Як отець милує синів, так Господь помилував тих, що бо-
яться Його.

Бо Він пізнав природу нашу, — що ми пил, згадав Він.

Чоловік — як трава, дні його, як цвіт польовий, — так од-
цвіте.

Бо вийшов дух його, і не буде його, і не побачить уже місця
своєго.

А милость Господня від віку й до віку на тих, що бояться
Його.

І правда Його на синах синів, на тих, що додержують за-
повіту Його та памятають про заповіді Його, щоб сповняти їх.

Господь на небі укріпив престол Свій, і царство Його над усім володіє.

Благословіте, Господа, всі Ангели Його, сильні крістю, що виконуєте слово Його, слухаючись голосу слів Його.

Благословіте Господа, всі сили Його, слуги Його, що сповняєте волю Його.

Благословіте Господа, всі діла Його, на кожному місці володіння Його.

Благослови, душа моя, Господа, і вся істота моя — імя Святее Його.

Благословен єси, Господи.

«

Антифон другий:

Слава Отцю й Синові і Святому Духові.

Хвали, душа моя, Господа. Хвалитиму Господа в житті моїм, співатиму Богові моєму, поки живу.

Не надійтесь на князів і на синів людських: у них немає спасіння.

Одійде дух його, і він вернеться в землю свою; того дня загинуть усі думки його.

Блажен, кому Бог Якова — помічник його, надія його на Господа Бога своєго.

Він сотворив небо і землю, море і все, що в них, Він зберігає істину повік; чинить суд покривдженим, дає поживу голодним.

Господь визволяє закованих; Господь умудряє сліпців.

Господь підводить повалених; Господь любить праведників.

Господь охороняє чужинців; сироту та вдовицю пригорне, а путь грішників погубить.

Господь царюватиме повік, Бог твій, Сіоне, з роду в рід.

І нині й повсякчас і на віки вічні. Амінь.

Єдинородний Сину і Слово Боже. Ти безсмертний єси і зволив за-для нашого спасіння тіло прийняти від Святої Богородиці і Приснодіви Марії і непорушно людиноюстати. Ти розпятий був, Христе Боже, і смерть смерть подолав. Один єси з Святої Троїці, Рівнославимий з Отцем і Святым Духом, спаси нас.

Антифон третій:

У Царстві Твоїм помяни нас, Господи, коли прийдеш у Царство Твое.

Блаженні вбогії духом, бо їх єсть Царство Небесне.

Блаженні тії, що плачуть, бо вони втішаться
Блаженні тихії, бо вони осягнуть землю.
Блаженні голодні й жадні на правду, бо вони наситяться
Блаженні милостивії, бо вони помилувані будуть.
Блаженні чистії серцем, бо вони Бога узрять.
Блаженні миротворці, бо вони синами Божими назвуться
Блаженні гонимії за правду, бо їх єсть Царство небеснеє
Блаженні ви, коли вас ганьбуватимуть і гнатимуть та роз-
пушкатимуть про вас усяку лиху славу неправдиво Мене ради.
Радуйтесь й веселітесь: бо велика вам нагорода на Небесах

TRAVAUX DE L'INSTITUT SCIENTIFIQUE UKRAINIEN.

- Volume I.** Série statistique, livraison 1. La population ukrainienne de l'U. R. S. S. Etudes de T. Olesiewicz. O. Pytel, V. Sadovski et O. Czubenko. Prix zł. 4.
- Volume II.** Série statistique, livraison 2. T. Olesiewicz. Tableaux statistiques de la population ukrainienne de l'U. R. S. S d'après le recensement du 17 décembre 1926. Prix zł. 10.
- Volume III.** Série économique, livraison 1. E. Głowinski, K. Maciejewicz, V. Sadowski. Les problèmes contemporains de l'économie de l'Ukraine. Prix zł. 4.
- Volume IV.** Série philologique, livraison 1. Constantin Czechowicz. Alexandre Potebnia, philosophe-linguiste ukrainien. Prix zł. 4.
- Volume V.** Série de droit, livr. 1. Prof. A. Łotocki. Les sources ukrain. du droit ecclésiastique. Prix zł. 10.
- Volume VI.** Série de mémoires, livraison 1. A. Łotocki. Notes et souvenirs. I^e-re partie. Prix zł. 6.
- Volume VII.** Série économique, livraison 2. V. Sadowski. Le travail en Ukraine soviétique. Prix zł. 4.
- Volume VIII.** Série de mémoires, livraison 2. Mémoires. L. Wasilewski, M. Galine, S. Stempowski, A. Taptchibachy, Tabous. Prix zł. 4.
- Volume IX.** Série de manuels, livraison 1. Prof. D. Dorochenko. Esquisses de l'histoire ukrainienne. Vol. I. (jusqu'à la moitié du XVIIe siècle). Prix zł. 8.
- Volume X.** Série philologique, livraison 2. Nicolas Puszkar. La plus récente palatalisation des consonnes dans la langue ukrainienne. Prix zł. 3.
- Volume XI.** Série économique, livraison 3. I. Ivassiuk. La coopération de crédit en Ukraine. Prix zł. 4.
- Volume XII.** Série de mémoires, livraison 3. A. Łotocki. Notes et souvenirs. IIe-me partie. Prix zł. 10.
- Volume XIII.** Série historique, livraison 1. A. Docenko. La campagne d'hiver de 1920. Prix zł. 10.
- Volume XIV.** Série philologique, livr. 3. Ivan Zižiński. Carte des dialectes okr. avec explications. Prix zł. 2.
- Volume XV.** Série historique, livraison 2. La guerre ukrainienne de 1920 contre Moscou. I partie. Documents de l'Etat-Major de l'Armée de la République Démocratique Ukrainienne, publiés sous la direction du général V. Salski par le général P. Chandrouć. Prix zł. 10.
- Volume XVI.** Série de droit, livraison 2. Prof. A. Łotocki. L'Autocéphalie. Vol. 1. Prix zł. 6.
- Volume XVII.** Série historique, livraison 3. Le Journal de l'hetman Philippe Orlik avec notes et commentaires de Jean de Tokary Tokarzewski Karaszewicz. Prix zł. 6.
- Volume XVIII.** Série de manuels, livr. 2. Prof. D. Dorochenko. Esquisses de l'histoire ukr. Vol. II. Prix zł. 12.
- Volume XIX.** Série de droit, livraison 3. Prof. A. Jakovliv. Les traités moscovito-ukrainiens aux XVII—XVIII siècles. Prix zł. 6.
- Volume XX.** Série économique, livraison 4. Prof. ing. J. Szovheniv. L'économie hydraulique en Ukraine dans le bassin du Dnieper. Prix zł. 2.
- Volume XXI.** Série des mémoires, livraison 4. A. Łotocki. Notes et souvenirs. IIIe-me partie. Prix zł. 10.
- Volume XXII.** Série pédagogique, livraison 1. S. Siroplko. L'instruction publique en Ukraine Soviétique. Prix zł. 6.
- Volume XXIII.** Série économique, livraison 5. Prof. B. Ivany. Utilisation des forces de la nature dans l'économie de l'Ukraine et du Caucase du Nord. Prix zł. 4.
- Volume XXIV.** Série philosophique, livr. 1. Prof. D. Czyżewski. La philosophie de Grégoire Skovoroda. Prix zł. 6.
- Volume XXV.** Série d'histoire de la littérature, livraison 1. Prof. E. Smal-Stocki, T. Chevtchenko. Interprations. Prix zł. 7.
- Volume XXVI.** Série économique, livraison 6. V. Sadowski. La main-d'œuvre agricole en Ukraine. Prix 5.
- Volume XXVII.** Série économique, livraison 7. B. Iwanicki. Les forêts et l'économie forestière en Ukraine. IIe partie Prix. zł. 4.
- Volume XXVIII.** Série de travaux de la Commission pour l'étude des problèmes polono-ukrainiens, livraison 1. Léon Wasilewski. La question ukrainienne comme problème international (en polonais) (épuisé).
- Volume XXIX.** Série philologique, livraison 4. B. Łew. Une traduction ukrainienne de la chronique polonaise de Martin Bielski. Prix zł. 2.
- Volume XXX.** Série de droit, livraison 4. Prof. A. Łotocki. L'Autocéphalie. Volume II. Prix zł. 15.
- Volume XXXI.** Série philologique, livraison 5. J. Rądnicki. Les suffixes -ysce, -ysko, -ško dans la langue ukrainienne. Prix zł. 2.
- Volume XXXII.** Série économique, livraison 8. Les problèmes contemporains de l'économie de l'Ukraine. Vol. II. Prix zł. 5.
- Volume XXXIII.** Travaux de la Commission pour l'étude des problèmes polono-ukrainiens, livr. 2. E. M. Kuczynski, Les provinces Tcherñihiv-Siversk sous le gouvernement de Lithuanie (en polonais). Prix zł. 10.
- Volume XXXIV.** Série philologique, livr. 6. R. Smal-Stocki. La langue ukrainienne en Ukraine soviétique. Prix zł. 5.
- Volume XXXV.** Série de travaux de la Commission pour l'étude des problèmes polono-ukrainiens, livr. 3. M. Handelsman, La politique ukr. du Prince Adam Czartoryski avant la guerre de Crimée (en polon.). Prix zł. 5.
- Volume XXXVI.** Série de traductions des Saintes Ecritures et des livres liturgiques, livraison 1. La Liturgie de Saint-Jean Chrysostome (épuisé).
- Volume XXXVII.** Série de travaux de la Commission d'études du mouvement national ukrainien, livraison 1. Les Archives de Michel Drahomanov. Volume 1. Correspondance avec les membres de l'Association "Star Hromada" de Kiev (années 1870—1895). Prix zł. 15.
- Volume XXXVIII.** Série de traductions de la Sainte Ecriture et des textes liturgiques, livraison 2. Psautier. Prix zł. 3.
- Volume XXXIX.** Série de droit, livraison 5. V. Sadowski. La politique nationale des Soviets en Ukraine. Prix zł. 5.
- Volume XL.** Série de mémoires, livraison 5. A. Łotocki. A Constantinople. Prix zł. 7.
- Volume XLI.** Série économique, livraison 9. E. Głowinski. Les finances publiques de l'Ukraine soviétique (sous presse).
- Volume XLII.** Série historique, livraison 4. B. Krupnicki. L'hetman Philippe Orlik (1672—1742). Aperçu de son activité politique. Prix zł. 7.
- Volume XLIII.** Série économique, livraison 10. B. Ivany. L'industrie de l'Ukraine et du Caucase du Nord. Prix zł. 5.
- Volume XLIV.** Série philologique, livraison 7. M. Przepiórka. Le dialecte de la région du San. Prix zł. 3.
- Volume XLV.** Série économique, livraison 11. B. Iwanicki. Les forêts et l'économie forestière en Ukraine. I^e partie Prix zł. 7.
- Volume XLVI.** Série historique, livraison 5. Recueil consacré à Mazepa. Volume I-er. Prix zł. 5.
- Volume XLVII.** Série historique, livraison 6. Recueil consacré à Mazepa. Volume II (sous presse).
- Volume XLVIII.** Série historique, livraison 7. Temps Passés. Volume I-er. Prix zł. 5.
- Volume XLIX.** Série historique, livraison 8. Recueil consacré au mouvement patriotique des jeunesse universitaires ukrainiennes (sous presse).
- Volume L.** Série historique, livraison 9. Le journal de l'Hetman Philippe Orlik, avec notes et commentaires de J. de Tokary Tokarzewski Karaszewicz. Volume II (sous presse).
- Volume LI.** Série de travaux de la Commission pour l'étude des problèmes polono-ukrainiens, livraison 4. Anthologie de la poésie et de la prose ukrainiennes (en polonais) rédigée par B. Łepki (sous presse).
- Volume LII.** Série de traductions de la Sainte Ecriture et des textes liturgiques, livraison 3. La Liturgie de Saint-Basile le Grand. Prix zł. 1.50
- Volume LIII.** Série de traductions de la Sainte Ecriture et des textes liturgiques, livraison 4. La Liturgie „tōn probēḡasmēnōn“ de Saint-Gregoire le Dialogue. Prix zł. 1.
- Volume LIV.** Série de travaux de la Commission pour l'étude des problèmes polono-ukrainiens, livraison 5. Bulletins de la Commission pour l'étude des problèmes polono-ukrainiens. Prix zł. 2.

ПРАЦІ УКРАЇНСЬКОГО НАУКОВОГО ІНСТИТУТУ.

- Том I.** Серія статистична, книга 1. Українська держава ССР. Розробка Т. Омелянчук, О. Патока, Н. Садовський і О. Чубака. Ціна 4 зол.
- Том II.** Серія статистична, книга 2. Танк Омелянчук. Статистичні таблиці українського населення ССР за переписом 17 грудня 1926 року. Ціна 10 зол.
- Том III.** Серія економічна, книга 1. Є. Гавришко, К. Часівич, В. Садовський. Сучасні проблеми економіки України. Ціна 4 зол.
- Том IV.** Серія філософічна, книга 1. Д-р Константін Чижевський, Олександер Петров. Український каскад-аналіз. Ціна 4 зол.
- Том V.** Серія філософічна, книга 1. Проф. О. Логотейчук. Героїзм творчого періоду. Ціна 10 зол.
- Том VI.** Серія філософічна, книга 1. В. Денисенко. Сторінки історії філософії в Україні. Ціна 6 зол.
- Том VII.** Серія філософічна, книга 2. І. Савченко, В. Садовський. Пряма і непряма. Ціна 6 зол.
- Том VIII.** Серія філософічна, книга 2. І. Савченко, М. Гайдук, С. Соколовський, А. Тодтбахам, Табул. Сагада. Ціна 4 зол.
- Том IX.** Серія підручників, книга 1. Проф. Д. Дорошенко. Історія Історії України. Том I (до Чорнігова XVII ст.). Ціна 8 зол.
- Том X.** Серія філософічна, книга 2. Д-р Микола Чумбар. Науковість науки та науки науки в українській мові. Ціна 3 зол.
- Том XI.** Серія економічна, книга 2. І. Бондар. Економіка промисловості та України. Ціна 4 зол.
- Том XII.** Серія підручників, книга 2. О. Логотейчук. Сторінки історії Чорнігова. Частини друга. Ціна 10 зол.
- Том XIII.** Серія історична, книга 1. О. Денисенко. Історія України. Ціна 10 зол.
- Том XIV.** Серія філософічна, книга 1. Іван Шишковський. Барто укріплюється в позиціях. Ц. 2. 1929 р. Частини перша. Опереттні докази. Ціна 10 зол.
- Том XV.** Серія історична, книга 2. І. Гайдук. Історичні пам'ятки України. Штобу Арії! (з приводом Народного Революції). Ціна 10 зол.
- Том XVI.** Серія філософічна, книга 1. Іван Шишковський. Алегорії. Ціна 6 зол.
- Том XVII.** Серія історична, книга 1. Альберт Гетьман. Українська діяльність в Томар Тевдорійській Кардинації. Ціна 6 зол.
- Том XVIII.** Серія підручників, книга 2. Проф. Д. Дорошенко. Історія Історії України. Том II. Ціна 12 зол.
- Том XIX.** Серія філософічна, книга 3. Проф. А. Никола. Українсько-російські договори в XVII—XVIII ст. Ціна 6 зол.
- Том XX.** Серія економічна, книга 4. Проф. інж. І. Шевченко. Водне господарство в басейні р. Дніпра та України. Ціна 8 зол.
- Том XXI.** Серія підручників, книга 4. О. Логотейчук. Сторінки минулого. Частина третя. Ціна 10 зол.
- Том XXII.** Серія філософічна, книга 1. Проф. С. Соколовський. Народна освіта на Соціальній Україні. Ціна 6 зол.
- Том XXIII.** Серія економічна, книга 5. Проф. В. Іванець. Економічне господарство України та Північного Каналу. Ціна 4 зол.
- Том XXIV.** Серія філософічна, книга 1. Проф. Д. Чижевський. Філософія Г. С. Сковороди. Ціна 6 зол.
- Том XXV.** Серія історично-літературна, книга 1. Проф. С. Смаль-Стопціан. Т. Шевченко. Інтерпретація. Ціна 7 зол.
- Том XXVI.** Серія економічна, книга 6. В. Садовський. Робоча сила в сільському господарстві України. Ц. 3. Ціна 5 зол.
- Том XXVII.** Серія економічна, книга 7. Б. Іванець. Ліс в лісово-господарстві України. Том II. Ціна 6 зол.
- Том XXVIII.** Серія історична, книга 7. Конрад для дослідів над польсько-українськими питаннями, книга 1. Леон Веселовський. Українська справа та польські питання (в польській мові). (Віторогамо).
- Том XXIX.** Серія філософічна, книга 4. Д-р В. Лев. Український переклад праць Мартіна Бальського. Ціна 2 зол.
- Том XXX.** Серія філософічна, книга 4. Проф. О. Логотейчук. Автоматизація. Том II. Ціна 15 зол.
- Том XXXI.** Серія філософічна, книга 5. Д-р Я. Рудницький. Наростки -щі, -сько, -сько в українській мові. Ціна 2 зол.
- Том XXXII.** Серія економічна, книга 8. Сучасні проблеми економіки України. Том II. Ціна 5 зол.
- Том XXXIII.** Серія історична, книга 1. Конрад для дослідів над польсько-українськими питаннями, книга 2. С. М. Кущинський. Чернігівсько-Білоцерківські землі під відмінами Литви (в польській мові). Ціна 10 зол.
- Том XXXIV.** Серія філософічна, книга 6. Р. Смаль-Стопціан. Українська мова в Савойській Україні. Ціна 5 зол.
- Том XXXV.** Серія філософічна, книга 7. Конрад для дослідів над польсько-українськими питаннями, книга 3. М. Ганольська. Українська політика пп. Адама Чарториського перед Кримською війною (в польській мові). Ціна 5 зол.
- Том XXXVI.** Серія перекладів Св. Письма та Богослужебних книг, книга 1. Іллурія св. Павла Волоцутого.
- Том XXXVII.** Серія історична, книга 1. Адам Чарториський Старий Грохольський, із М. Драгомановим. Том I. Документи Католицької Старої Грохольської (1872—1903 рр.). Ціна 15 зол.
- Том XXXVIII.** Серія перекладів Св. Письма та Богослужебних книг, книга 2. Псалтир. Ціна 8 зол.
- Том XXXIX.** Серія філософічна, книга 3. В. Садовський. Напівосвітні питання Савойської України. Ціна 5 зол.
- Том XL.** Серія підручників, книга 3. О. Логотейчук. Університет. Ціна 7 зол.
- Том XLI.** Серія економічна, книга 5. Малова. Збрінці. Том I. Ціна 5 зол.
- Том XLII.** Серія історична, книга 6. Малова. Збрінці. Том II. Ціна 5 зол.
- Том XLIII.** Серія історична, книга 7. 8 пізнього. Збрінці. Том I. Ціна 5 зол.
- Том XLIV.** Серія історична, книга 8. Івано-Київський університет. Том II. Історія студійського руху. Збрінці (зруйнувався).
- Том XLV.** Серія економічна, книга 10. Проф. В. Іванець. Промисловість України та Північного Каналу. Ц. 5. Ціна 5 зол.
- Том XLVI.** Серія філософічна, книга 7. М. Павловська. Ідеальній гойр. Ціна 3 зол.
- Том XLVII.** Серія економічна, книга 11. В. Іванець. Ліс в лісово-господарстві України. Том I. Ціна 7 зол.
- Том XLVIII.** Серія історична, книга 5. Малова. Збрінці. Том I. Ціна 5 зол.
- Том XLIX.** Серія історична, книга 7. 8 пізнього. Збрінці. Том I. Ціна 5 зол.
- Том L.** Серія історична, книга 9. Діарій гетьмана Пилипа Орлика. Том II. Франківськ для друку Ян в Томар Тевдорійській Кардинації (зруйнувався).
- Том LI.** Серія історична, книга 10. Конрад для дослідів над польсько-українськими питаннями, книга 4. Автоматізація української мови в польських перекладах. Ціна 10 зол.
- Том LII.** Серія перекладів св. Письма та Богослужебних книг, гл. 3. Божественна Іллурія св. Василія Великого. Ціна 1 зол. 80 гр.
- Том LIII.** Серія перекладів св. Письма та Богослужебних книг, гл. 4. Божественна Іллурія Рахім Освятець Дарія св. Григорія Дрососова. Ціна 1 зол.
- Том LIV.** Серія історична, книга 1. Конрад для дослідів над польсько-українськими питаннями. Bulletin de la Commission pour l'étude des problèmes polono-ukrainiens. Ціна 2 зол.